МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
свет

Ера 12 НОЯБРЬ 1959 шу № 91 (2403) Мах 20 кап.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

ССКП ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

АргIанна йоагIа ССКП Центральни Комитета Пленум 1959 шера 22 декабре вIашагIтоха аьнна решени яьй ССКП ЦК.

ЦК Пленуме дувца оттаду лаьттанцара балхаш тоадарах а ялат, шекар доаккха свекла, боамби, кхыйола технически культураш, баьца дааран, сомаш, комсаш, кхыйола лаьттанцара йоала продукташ дукхагIа яхарах а, юкъара хьайбай боахам дегIабоалабарах а, дулх, шура, тха, фуаш, кхыйола хьайбашкара йоала продукташ дукхагIа яхарах а колхозаши, совхозаши дикача кадраща чIоагIъярах а, дIахо йодача хана юрта боахама механизаци ярах а, къахьегама овсарле лакхъярах а, продукци хьаяккхарга дIабода мах лохбарах а, колхозий юкъара боахам чIоагIбарах а, колхозникий материальни вахар тоадарах а лаьца ССКП XXI-гIча съездои ЦК декабрьски (1958 ш.) Пленумои яь решенеш кхоачашъяра де дезача балхий хьакъехьара дош. Цу деша хьакъехьа ЦК Пленуме ладувгIалда РСФСР Министрий Совета, Украина, Казахстана, Белоруссе, Узбекистана, Таджикистана, Азербайджана компартей ЦК-аша еча докладашка.

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 42 ШУ ДИЗАР

1959 шера 6 ноябре Московски Совета торжественни заседане новкъоста А. Б. Аристова яь доклад

Новкъостий! 42 шу хьалха дуне оагадеш Iалаьмате доккха хIама хилар. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяьлар Россе. Дунен империализма фронт йохайир. Владимир Ильич Ленин керте латтача Коммунистически парте хьалхленца болхлошеи ахархошеи капиталистий, помещикий Iаьдал тIера Iо а кхесса, советски Iаьдал оттадир. Дунен историе чухь эггара хьалха къахьегачеи бIаьхийча наьха хьакъ дуаш даьллачеи халкъо йизза йола сага йоагIа бокъонаш а кортамукъале а яьккхар, шийн кхела да хинна дIа а эттар.

Вай Даьхен деррига а халкъаш социальни а къама а Iазапа кIалхара даьхар Октябрьски революце. ХIама хьадеча низашта теха хинна гIабаш дIадаьхар цо, советски халкъа низ тIа-тIа а дукхагIа дуxбувла, из дIаьхегI а низ болашагI а деш дола, цIаккха а кхоачалургдоаца хьасташ хьадийлар цо. Социалистически революце къахьегача наха хьайийлар шоай говзал, хьакъал сакхетам паргIатта дегIадоаладе йиш йола бух боацаш йоккхий торонаш, паччахьалкхен доал къахьегамхошта бе а делла, Iалаьмате доккха социалистически хувцамаш хулача, шерача новкъа баьхар цо уж.

Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизар дезду вай тахан. Цу шерашка воаш баьча наькъага юхахьежача, вай доккхал а деш, ала йиш я вай турпалча халкъо шийн паччахьалкхе низ кхоача социалистически паччахьалкхе яь дIа а оттаьй, дерригача прогрессивни адамий дог ураоттадеш дола толамаш а даьхад.

Социалистически революце хIама хьадеш бола сийлахь-боккха низ

Новкъостий! Укх 42 шера чухь советски халкъо боккха а хала а никъ баьб. Революци яьннача хьалхарча бетташкехьа а къонача Советски республиках летар чурча контрреволюцеи доазол дехьарча интервентайи дуккха дола эскараш. МоастагIаша вайца граждански тIом а хьоабаь, тоъал шераш даьхар вай хIама хьадеш маьрша къахьега йиш йоацаш.

Советски мехка доккхий зенаш хилар. Даьхен кортамукъале бахьан лоаттабеча къовсаме, къахьегамхой ираз бахьан долаш байр дуккха бола революционераш, эзараш дикагIа бола вай халкъа къонгаши мехкарийи. Вахара боккхача лоархIаме йола вай мехка районаш интервенташеи белогвардейцашеи дIалийцаяр. Вай хIалакде беннабар уж. Цхьабакъда советски нах кхера а баланзар кара а баханзар. Ленина дешо, большевикий дешо вай низаш нийсхон гIулакх бахьан, революце яьха сийлахь-йоккхий бокъонаш бахьан лоаттабеча къовсаме вIашагIдеттар. МоастагIчо тIом бешшехьа а, керда строй хьайора халкъо, шийн Советски паччахьалкхе чIоагIйора.

Iалаьмате йоккхий халонаш эша а еш, турпала къахьегарца 1927 шу тIакхоачаш вай халкъо бизза юхаметтаоттабир бохабаь хинна боахам. Цул тIехьагIа 15 шу ха ийшар вайна дIаяхача замалах дуккхача хана воаш экономически тIехьадиса хилар дIадаккха, низ бола промышленность, машинашца Iалашбаь боккха юрта боахам хьалбе а культурни строительство шерра йоаржае а. Дуккхача хана Iазапа кIал лаьтта хинна халкъаш хьалха латтача къамашта тIехьакхувш, лоаццача хана дегIадаьккхар парте ленински къамий политика хьакъал долаш лелаярах. Зиза тоалуш санна тоалуш йоагIа союзни а автономни а республикаш хьахиннай.

Дунен шоллагIа тIом болалуча хана промышленни продукце эггара тIехдола тайпаш арахецара хьакъехьа Европа чIоаггIа дегIадаьккхача капиталистически мехкашта тIехьакхиинаяр СССР. Фашистски Германе тийша балхах Советски Союзаца тIом болабаьча хана, вай экономикага низ кхаьчар тIом латташехьа а Советски Арми моастагIа вохавара мел эшача хIаманца Iалашъе.

Цу тIемо Iалаьмате доккха зе а дир вайна, дукха хIама хIалак а дир. Миллионаш бола нах — вай даьй, вежарий, къонгаш, социалистически Даьхен сий дола патриоташ баьхар цо вайх. Вай дуккхача кхалнаха г балари Iазапи тIаоттадир цо. Шоаш тIехьашка боалаш фашистски гIаьрхоша къа ца хеташ хIалак а йора, йоага а йора городаш, юрташ, фабрикаш, заводаш, колхозаш, совхозаш. Даьхен тIом лаьтта шераш эггара халагIа а вай денал бирса тохкаш а йола ха хилар вайна. Цхьабакъда, Коммунистически партена гонахьа айхха кхотаденна хинна вай халкъ духьал а этта, моастагIа воха а вир, Сийлахь-боккхача Октябро даьккха хинна ираз лорадеш чакх а даьлар. (ТIоараш тох).

Советски халкъо 5—6 шера чухь юха хьалъоттайир йохаяь а йоагаяь а хинна городаши юрташи, тIемо яь човнаш ерза а яь, кхы а чIоагIагIа дог айденна хьалъе а дегIайоалае а йолайир промышленность, юрта боахам, культура, къахьегамхой вахарахьал тоаде доладир. Советски халкъа йоккхий, халонаш тIаэтта йолашехьа а, Коммунистически парте хьакъал дIакхаьчар цун дог ураоттаде а, шийн низах бола, коммунизм котъяргхиларах бола цун тешам чIоагIбе а, бокъонца дола тамашийна гIулакхаш цунга чакхдахийта а!

Новкъостий! Ленина яьхад вай революци шийн чулоацамга диллача хIама хьадеш йола революци я. Цо яьхад «Пролетариатеи цо хьалхле лелаеча къех болча ахархойи моллагIа йолча социалистически революцена юкъера керттера декхар—хIаьта иштта, 1917 шера 25 октябре Россе вай йолаьча социалистически революцена юкъе а, — дика а хIама хьадеш бола а болх ба».

Социализма моастагIаша зулмане аьлдит дувцар Октябрьски революцех, алхха долаш дола хIама дохаделга мара кхы хIама де кхетам боаца Iовдала низ ба из йоахар цар цох. Россе хьалха хиннача английски посола Д. Бьюкенена хиннар дага деха ше яздеш йоахар, «большевикаш алхха дар дохадеш, хIама хьа ца деш бола низ ба. Дар дохаде мара хIама хьадулургдац царга». Цу тайпара дола Iовдала хабараш дувцар буржуазни оапашхоша, дунен массе а мецинге большевикех, советски нахах эггара а вотIа дола аьлдит а доаржадеш. ХIанз вай хана а болаш ба уж сий доаца, эхь дайна гIулакхаш леладу нах. Халкъа къаьнача дувцарах аьлдитхой къемата дийнахьа цIийяьча Iаькъаш тIа мотт хьекха безаш ба. Сона хетачох, хIанзарча цхьаболча аьлдитхоша хIанз дийна болашехьа а цIийеннача Iаькъах мотт хьокхаре во хургдацар. (ТIоараш тох).

Цхьабакъда шоаш де лаьрхIа сийлахь-доккха гIулакх чакхдоаккхача новкъа вай мехкарча къахьегамхой цхьадола хIама дохаде дезаш а хилар. Бакъда шийн ха яьккха даьнна а общество прогрессивни дегIайоалаеча новкъа дола а хIама дохадеш, никъ цIенбеш болх бар цар баьр. Къаьнара дуне тIом ца бича кара да тугаш дацар, революце моастагIий къиза духьал эттабар, цудухьа халкъа низо бохабир уж. Коммунистически парте, Ленина керда дикагIа йола нийсхон общественни строй хьалъеча динза даргдоаца гIулакх лерхIар къаьнадари шийн ха яьккха даьннари дохадаь дIадаккхар. ХIама хьадеш йола сийлахь-йоккха халкъа революци ше хиларах йоал Октябрьски революце керттера башхало.

Социалистически строй во я яхаш вай моастагIаша шоай хур дой а, вахаро тешал ду советски халкъо шийн планаш, ше де лерхIа гIулакхаш тIемашцеи наьха мехкаш хьалувцарцеи ца а доахаш, хIама хьадеча, маьршача къахьегамца чакхдоахаш хилара. Цу строяс никъ баьккхаб шийна халкъа керттерча хьашташеи общество исторически дегIаяра гIулакхашен маяххар из йоландаь. Цо эггара чIоагIагIа мах а бу, лакха а ву саг, маьрша къахьегача эша халкъа говзалаш йизза а массе оагIорахьа а дегIайоагIилга Iалашду цо.

Кердача общественни строе саго шийн лоIамегIа беча балхо сомабоакх творчески низ, вахара беркат хьаду цо, халкъа боахамеи культураи дерригa доакъош тоаду. Дерригача дунен тIа миллионаш бола нах тIаувза коммунизма идеяй боккха низ латт цунца. (ТIоараш тох).

Новкъостий! Парте XXI-гIча съездо хьахьийпад социализм йизза котъяьнна ца Iеш, дувцилга йоаццаш котъяьнна хилар, вай Даьхе ше дегIаахара кердача заман чу — коммунистически общество шерра хьалъе йолаеннача заман чу яьнна хилар. Съезда исторически решенешка, Н. С. Хрущева доклада тIа белгалдаьд вай дегIадахкара дола партеи халкъеи керттера декхараш, коммунизм хьалъяра йола сийлахь-йоккха программа оттаьй. Советски наьха еррига уйлаши низаши хьалхашкахьа долхаш латтача вай болам сихбара, халкъа боахам дегIабоалабара йола ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра тIадерзадаь да. ЧIоагIа дика а хеташ ала йиш йолаш да вай мехкарча къахьегамхоша Октябра сийлахь-доккха Цlей укх шера къаьстта дог гIоздаларца дездеш хилар.

ХIанзза, дукха ха йоаццаш йистеяьннача СССР Лакхехьарча Совета сессе хьалхара итоташ йир укх шера боахам хьалбеча а дунен халкъашта юкъерча гIулакхашка а даьхача толамий.

Еррига республикай цIерах сессе къамаьлаш даьча депутаташа дийцар семилетка хьалхарча шера план кхоачашъяр духьа вай мехкарча къахьегамхоша лоаттабаьча къовсамах хьахиннараш, цар дийцар массайолча республикашка гIулакхаш дика лелаш хилар, вахар тIехь-тIехьа безамегIа а ираз долашагIа а хулаш хьадоагIаш хилар. Депутаташа дийцар технически прогресс яра хьакъехьа парте XXI-гIча съездеи ССКП ЦК июньски Пленумеи решенеш дика кхоачашъеш хилар, хаданза къахьегама овсарле лакхъяра лоархIамера лард йолла керда техникеи, комплексони механизации, автоматизации тIа-тIа сихагIа халкъа боахама юкъехьош хилар.

ХьалхагIа семилетка шоллагIча шера арахеца лаьрхIачул дуккха а дукхагIа промышленни продукци арахеца оттадаьд 1960 шера халкъа боахам дегIабоалабара йолча СССР Лакхехьарча Совета сессе тIайийцача плана тIа.

Вайна хов советски индустре даьха доккхий толамаш, промышленностаи гIишлош хьалъяраи деш дола доал эргадаьккха тоадар бахьан долаш даьхалга. Совнархозий балха опыто шеко йоаццаш хьахьокх ерригача экономически показателашка хьежача социалистически производство дикка лакхъенна хилар. Из да промышленностаи гIишлош хьалъяраи деш дола доал овлангара денз тоадергдолаш дола балхаш вIаштIехьадаьха а чакхдаьха а йолча парте Центральни Комитета хьакъал кIоарга хилар. ЦIаькха аланза далац, производства деш дола доал эргадаккхара духьале еш хинна партена духьалара группа вахарах хьадаь а лоаца хьакъал долаш а хинна хилар, нагахьа санна ханнахьа хьагуча а яьккха из йохаяь хиннаецаре вай халкъа боахама цо доккха зулам дерг хинна хилар.

Керда толамаш даьхад укх шера юрта боахам дегIабоалабеш а. Вай мехка дуккхача районашка йокъал этта йоллашехьа а, укх шера дукхагIа даьккхад ялат, эрий даьда лаьтташ ахалехьа эггара чIоагIагIа ялаташ хьийкъача шерашка даьккхачул. 1-гIа ноябрь тIакхоачаш вай мехкара ийца а кийчдаь а деррига ялат 825 миллион пунт дукхагIа да 1949—1953-чеи шерех юкъера лаьрхIача цхьан шера кийчдаь хиначул. ХIанз боаккхаш болча юрта боахама культурий хьувкъамо бизза кхоачам бу вай мехка эшачоа.

1959 шу юрта боахаме белгалдаьннад юкъара хьайбай боахам дукхагIа айбаларца. Хьайбай боахам тоабеча боккхача лоархIаме хилар чIоагIа доакъарий база йиллар, къаьстта а хьажкIа силос дукхагIа кийчъяр.

Октябра 42 шу дузача денга доккхий толамаш а даьха баьхкаб вай юрташкара, вошал долча Советски Союза халкъий берригача дезалашкара къахьегамхой. Сийлахь-доккха Цlей тIакхачале хьалхагIа вай массава а гIадвигар сий долча Украински республика юрта боахама болхлоша, паччахьалкхенга ялат, дулх, шура, кхыйола продукташ йохкара план ханал хьалха кхоачашъяра а планал совгIа паччахьалкхенга ялат дохка аьнна тIайийца хинна шоай декхараш кхоачашдара а хьакъехьа парте Центральни Комитетагеи Союзни правительствагеи хоам а баь. (ТIоараш тох). ЧIоагIа хьийкъа боамби хьалкхебаьб Таджикски, Узбекски, Киргизски, Туркменски, Азербайджански республикай колхозашка. КIезига толамаш даьхадац Казахстана совхозашкарчеи колхозашкарчеи болхлоша эрий даьдача лаьтташкара ялат доаккхаш а хьайбай боахам тоабеш а. (ТIоараш тох). Дика къахьийгад укх шера сомийи комсийи бешамаш, чай дIадув кхаш леладеча Груээрча, Арменерча, Молдаверча къахьегамхоша а, хьайбай боахамаш, дIабувш лен лелабеча Белоруссерча, Латверча, Литверча, Эстонерча къахьегамхоша а. (ТIоараш тох).

Паччахьалкхенга ялат, хьайбашкара йоаха продукташ, баьца дааран, сомаш бохкара дола шоай декхараш дика кхоачашдаьд Уралерча, Башкирерча, Татарерча, Кубанерча, СибарегIен, Поволжья дуккхача областашкарча, Российски Федераце кхыча районашкарча а къахьегамхоша. (ТIоараш тох). Массанена а дика ховш да Рязански областерча хьайбаш леладеча болхлоша дIадоладаь доккха гIулакх. Цар хIанзале шин шера йола план кхоачашъяьй, ер шу чакхдалалехьа цхьаькха кхоалагIча шера йола план а кхоачашъе аьнна декхар тIа а ийцад. (ТIоараш тох). Кхаь шера йоагIа план цхьан шера кхоачашъяри, цунца доахан дебадари — из хоастаде мегаргдолаш, шоай дегI ца кходеш хьийга къа да. (ТIоараш тох).

Цу дерригача хIамаша дика хьахьокх юрта боахам дегIабоалабара ССКП ЦК сентябрьски (1953 шу) Пленумо яь решенеш а партеи правительстваи вож решенеш а боккха лоархIам болаш хилар а, къаьстта а эрий даьда лаьтташ карадерзадеши хьайбай боахам тоабеши укх тIеххьарча шерашка чакхдаьхача балхех боккха пайда баьнна хилар а. Белгал ца дича йиш яц вай дерригача халкъо къоабалдаь дола Н. С. Хрущева цу гIулакха хьийга къа. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Юрта боахамо доаха доккхий толамаш денна гуш да хIара советски сага. Цхьабакъда, дукха да вай хIанзчул тIехьагIа де дезаш юртбоахама продукташ алсамъяхара, тIехьайиса колхозаши совхозаши тоаяра а хьалха латтараштa уж тIехьакхеяра а. ХIанз юрташкара партийни организацеши къахьегамхойи къахьегама толамашца накъа баха кийчлуш ба дIахо йодача хана а юрта боахам айбара хьакъехьара дош дувцаргдолча ССКП ЦК Пленума.

Семилетка хьалхара шу советски халкъа вахара - хьал лакхдара доккхийча толамашца белгалдаьннад. Укх тIеххьарча хана бахача наха эша товараш дукхагIа хьадара отта а яь кхоачашъеш мероприятеш я. Дуккха а лакхденнад къахьегамхой культурно-бытовой хьашташка а социальни обеспеченега а паччахьалкхено дIадохийташ дола ахча. Шерагара-шерага лакхлу болхлойи, ахархойи гIулакхерча наьхеи юходаш. (ДIахододар 2-гIча оагIо тIа).

ССКП ЦК ПЛЕНУМА СИЙНА

2100 КИЛОГРАММ ШУРА ЯЬККХАЙ

«Шалински» совхоза шурий-товарни ферме дояр ва Локатош Иван. 20 етт ба цо лелабеш. Дика леладу цо ше гIулакх деш дола хьайбаш. Шийн ханнахьа доакъар дул, цIен а ду, хIаьта къаьстта дика гIулакх ду цо керда дахкача доаханна. Дийнахьа 5-зза, цкъаза 6-зза а детт цо уж.

Сийленца кхоачашду нов. Локатоша укх 1959 шера тIайийца социалистически декхараш. Итт бетта хIара бетташ болча Iаттагара 2100 килограмм шурий яьккхай цо, хьалха цу ферме эггара дукхагIа яьккха шура 1800 килограмм мара яцар.

ССКП Центральни Комитета Пленума сийна керда декхараш шийна хьалхашка а оттадаь болх беш ва Локатош. Из ди тIакхоачаш хIара Iаттагара 2500 килограмм шура яккха лерхI цо, вешта аьлча, хьалхле лелаеча дояркала дуккха а тIех ваьннав нов. Локатош. ДIахо йодача хана кхы а дикагIа болх бе дош деннад Локатоша, вай Даьхенна дукхагIа шурий продукташ ялара.

М. ТКАЧЕНКО.

Сурта тIа: дояр Локатош Иван балха тIа ва.

Х. МУКАЕВА сурт.

Шера йола план— 9 ноябре

МагIалбика НПУ № 1 йолча мехкдаьтта доаккхача промысла коллективо 9 ноябре кхоачашъяьй семилетка хьалхарча шера план.

Iалаьмате дика къахьийгад мехкдаьтта доаккхача нов. Назадзе бригадир волча бригадо. Цо планал совгIа эзараш тоннаш мехкдаьтта деннад паччахьалкхенна. Къахьегама овсарле 20,2 процент лакхъеннай, хIаьта 9 бетта 2 миллиони 287 эзари сом лохбеннаб продукцех дIабода мах. Соахкарчул 2 миллион сом лохбаьб мехкдаьтта продукце шийн мах, цул совгIа къахьегама овсарле соахкарчул 19,2 процент лакхъеннай.

ХIанз мехкдаьтта доаккхача промысле 1960 шера чотах «Iаьржа дошув» доаккхаш ба болхлой.

Е. ИЗИН.

Колхозникаша-лоамароша шоай дош кхоачашдаьд

Мескетерча С. М. Кирова цIерахча колхозера къахьегамхой, шоаш тIайийца социалистически декхараш кхоачаш а деш, доккхий толамаш доахаш сийленца накъа бахар доккхача ЦIейна. ДикагIа йолча хана лаьрхIа хинначул дукхагIа дIадийнад гурахьа дув ялаташ, дика чуийцай хьажкIаш, гидуаргаш, коартолаш, тхьамка, дуккха зяб аьхай, кхоачашдаьд паччахьалкхенна ялати дулхи дIадулга, ахча гулделга.

Колхозникаша лаьрхIад ССКП ЦК Пленум хьаелла ди тIакхачалехьа доакъар хьатIаэза даккха а доахана помещенеш кийчъяь яха а.

М. ДУДАЕВ,
Ножай-Юртовски районерча Кирова цIерахча колхоза председатель;

Д. МЕЖИДОВ,
парторганизаце секретарь;

А. АЙДАМИРОВ,
Мескетински юртсовета председатель.

Дускаев Iумарий толамаш

Дукха ха яц Дускаев Iумара Гудермесерча № 15 йолча машиннаькъа дистанце болх беш вола. Дистанце массайолча участке нов. Таганова Валентинай патриотически болам дIаболабаьча хана хьалхара барашца из сийлахь болам хьал а лаьца, эггара вогIа болх лелача машиннаькъа 135-гIеи 136-гIеи километрашка болх бе вахар нов. Дускаев.

Цо дош деннадар 7-гIа ноябрь тIакхоачача деношка ше лелае аьнна хьаийщача наькъа километраш дика тоа а яь, цIен а яь дIаоттае аьнна. Нов. Дускаевс шийн низ кхоца беш хьаьнал къахьегарах Октябра 42 шу дузача деношка машиннаькъага хьежача комиссе тIех дика лаьрхIаб цун болх.

Уж доккхий къахьегама толамаш дахарах Iумар дистанце Сийлен книжка тIа дIа а язваьв, ахчан совгIат а деннад цунна.

ЗАЗДРАВНЫЙ,
Гудермесерча районни газета болхло.

Колхоза боахам тоалуш латт

ССКП ЦК Пленума сийленца накъа бахара дика къахьийгад МагIалбикера «Кавказ» яхача колхозерча къахьегамхоша. Йоккхеи тайп-тайпара отраслеш йолаши боахам ба тха колхоза. Цо леладеш да 12 эзарнел тIех гектар лаьтта, хIаьта цунах 6800 гектар оахаш а да.

Укх шера ха дика лаьтта йоацаше а ялаташ дика хьийкъад колхозе. Планах чуэца лаьрхIадар 45 эзар центнер, хIаьта чуийцар 57,5 эзар центнер ялат, из хул планаца нийсдича 128 процент.

Къаьстта дика къахьийгад укх шера коммунисташа нн. Савицкеи Шаленныхеи кулгалдеча 2-чеи 4-чеи комплексни бригадаша. Цу бригадаша хIара гектара тIара 20-негара 32-нега кхаччалца центнер кIа хьувкъадир укх шера. КIа дика хьувкъийта торо хилар тайп-тайпара агротехнически мероприятеш юкъе а кхухьаш лаьтта тоадар, дIадийнача ялаташта дика гIулакх дар бахьан долаш.

Массехк шу да колхоза кхашка механикаша, трактористаша, комбайнераша, иштта кхыболча механизатораша болх бу. Царех лархIа безаш ба бригадай механикаш П. Латунов, П. Еремеев, И. Машенцев, Ф. Потапова, трактористаш М. Синицын, Чернощеков, И. Заикин, комбайнераш Мазько, Бекетов, Токарев, иштта кхыбараш.

Уж ба тха артела боахама юкъе керда гIулакхаш кхухьараш, из кхы а тоаяра шоай бола низ тIабахийта къахьегараш. Иштта дика механизатораша къахьетар бахьан долаш вIаштIехьадаьлар ханнахьа ялаташ чуийца даха. Паччахьалкхенна ялат дIадалара план дуккха а тIеххоачашйир колхозо: 120 эзар пунт дIаяла езача 180 эзар пунт елар.

СихагIа ялат хлебоприемни пункташка дIадахьара чIоагIа къахьийгар колхоза шофераша а. Къаьстта чIоагIа къахьегарца белгалбаьлар шофераш В. Фомин, В. Тарнакин, Н. Никитин, иштта кхыбараш а.

Ханнахьа дIадийнад гурахьа дувш дола ялаташ а. 3000 гектар лаьтта тIа дIадийнад доакъара лаьрхIа ялаташ. Аьха яла йоал зяб а. Чуийца яьннай хьажкIаш. Уж чуэцача хана болх беш яр хьажкIаш чуэцаш йола «КУ-4» яха 4 комбайн. Оатхалаш йоацаш а кхы дуккха кхоачамбоацараш долаш а комбайнаш йоллаше а хIаранеца сменах 6—8 гектар хьажкIаш хьокхар механизатораша.

Дика къахьийгад тха хьайбаш ладераша а. Хьайбашта юкъе эггара чIоагIагIа дегIаденад жа леладелга. Дукха ха яц жа леладара гIулакха колхоз тIехьаюсаш хинна. Жа дукха дацар, цул совгIа уж дебилга а во лелар. Цу хана хIара устагIа тIера 0,8 килограмм мара тха даккхацар. ХIанз 9200-нел тIех устагI ба ферме. Уж деррига жа да грозненски тонкорунни яхача породах, хIаьта хIара устагIа тIера 7 килограмм тха а даькхад. Ханнахьа а мел эша а гIулакх ду жена фермерча болхлоша. Кхо шу да цар Iай жа дахкаргдолаш гIулакх ду. Цудухьа да уж шелал ловш а унахцIена а, хIаьта хIара 100 жийна лаьрхIа 120 Iаьхар хьал а кхебу жа леладераша.

Жа дика леладе ховш ба чабанаш Х. Чаликадзе, Г. Колпаков, С. Хрипко, иштта кхыбараш а.

Массехк шу да чабан Е. Гривцов кагий Iоахарий хьалкхедеш вола. Доккхий толамаш даьхад цо укх шера: хIара устагIа тIера даьккхад 8 килограмм тха.

Шерра-шера дукха жа дохк оаха кхыча колхозашка.

ЧIоагIа терко ю колхозо доахан дебадара а. Укх шера уж дебадара план кхоачашъяьй 114,5 процент, хьакхарч — 121 процент, жа— 109 процент, коа тIара оалхазараш — 145 процент. Хьайбаш дебадарга хьежжа дегIадоагIа цар продуктивность лакхъелга а.

ДIадахача шераца нийсдича дикка лакхденнад, хIара Iаттагара шура йоаккхилга а. Укх шера хIара Iаттагара дIадахача шерарчул 301 килограмм дукхагIа яьккхай. Къаьстта дика къахьийгад юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара 2171 килограмм шура яьккхача коммуниста нов. И. Пащенко кулгалдеча 1-ча ферма коллективо.

Дукха ба ферме дика къахьегарца шоаш дIабовзийта дояркаш. Царех ба Т. Семина, Н. Компанейцева, Ф. Кулакова, иштта кхыбараш а.

Хьайбаш дебадари цунга хьежжа цар продукташ совъяхари бахьан долаш вIаштIехьадаьлар паччахьалкхенна хьайбай продукташ дIаялара план кхоачашъе.

Дика къахьийгад колхозникаша хьайбашта доакъар кийчдараи цар Iа доаккхаргдола помещенеш тоаяраи.

Цхьан шереи ах шереи кхоачам хиллал доакъар кийчдаьд укх шера колхозникаша, 5500 тоннал тIех силос лаьттах а еллай.

Дукха ха йоаццаш хиннача колхоза партийни собране дийцар хьайбаш Iангара дахара кийчо ярах лаьца.

Дукха къахьийгад колхозникаша парте XXI съездо оттадаь декхараш кхоачашдара. Кхы дIахо йодача хана а сийленца къахьега лаьрхIад цар семилетка план ханал хьалха кхоачашъергйолаш.

И. ШЕЛЕСТ,
колхоза председатель.

Сурташ тIа: Грозне 7 ноябре хинна къахьегамхой октябрьски демонстраци. Аьрдехьара аьттехьа: города байракхаш лелаерий колонна; къахьегама резервай колонна; «Красный молот» яхача завода болхлой колонна.

Ю. Плиева сурташ.

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 42 ШУ ДИЗАР

1959 шера 6 ноябре Московски Совета торжественни заседане

новкъоста А. Б. Аристова яь доклад

(ДIахододар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

Вай мехка, къьстта тIеххьарча шерашка, сихха дегIадоагIа кхачан керттера продукташ нахага дIакхачийтара гIулакх. 1952 шераца нийсдича пачхьалкхен а кооперативни а торговле гIолла дулхи дулха продукташи 3-зза ехка а ца Iеш дукхагIа ехкай, шуреи шурий продукташи — 4-нел тIех, маша-даьтта — 2,5-нега дIакхоаччаш, шекар — 2-нега дIакхоаччаш. Цо хьахьокх, новкъостий, хIара советски дезала истола тIа тайп-тайпара кхачан продукташ тIехь-тIехьагIа дукхагIа хулга.

Цхьабакъда, вайна хов наха эша товараш дукхагIа хьаде дезилга, гаргарча шерашке а бизза кхоачам болаш уж хилийтара. Цу декхара парте а правительства а хадданза терко ю.

Доккхий толамаш даьхад вай наха чубаха цIенош хьалдеш. Укх шера городашкеи болхлой поселкашкеи хьалдергда 80 миллион квадратни метрал тIех наха чубаха цIенош. СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе 1960 шера 101 миллион квадратни метр наха чубаха цIенош хьалдара план чIоагIъяьй, цо торо хулийтаргья кхы а дикагIа къахьегамхой квартирашца Iалашбе.

Октябрьски революце шовзткъеш шиъ шу дузаш культура дегIайоалаяра а керда хIамаш карагIдийннад вай халкъа. Толамца кхоачашъеш латт халкъа образоване система эргаяккхара партеи правительстваи оттаяь решенеш. Школаи, ерригача дешара заведенейи, Iилма-тохкама учрежденейи вахарцара, производствацара бувзам чIоагIбаро дикагIа а говзагIа а специалисташ кийчбе, Iилмеи техникеи дIахо дегIадоаладе торо хулийт, вай тIехье коммунистически кхетамца дегIайоалаяра дикагIа дола хьалаш хулийт.

Вай мохк, массане а бакъдеча тайпара, халкъа образованега Iилманнеи техниканнеи карагIдийннарашка диллача дунен тIа эггара хьалха латташ ба. Доккхий ца де йиш яц советски Iилмахойи, инженерийи, конструкторийи, болхлойи творчески уйла бахьан долаш Вселенная йовзара Советски Союз кхыча мехкел хьалха хиларах. Эггара хьалха Лаьттан искусственни спутникаши, космически ракеташи, хьалхара, «лунникаш», сигал яхийтара сий вай даьккхад. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Вай социалистически пачхьалкхено Iилма деррига халкъа пайдана хургдолча оагIонгахьа дегIадоаладу. Вайна Iилма наьха къахьегам аттача баккхар, лаьттан тIара вахар хоздар, дерригача рузкъех а Iалама низех а бизза пайда эцара обществона новкъостал дар деза. Цудухьа шоай сийлахь - доккха декхар довзаш болх бу советски Iилмахоша. цар къахьегама боккха мах бу, халкъа уж дукха беза. цар йоакхо ю.

Новкъостий! Советски халкъ коммунизмага бодача новкъа гаьна мел доал дикагIа дакъа лоац миллионаш къахьегамхоша общественни производстве дегIайоагIа социалистически демократи. Социалистически ях шерра яржаро, коммунистически къахьегама бригадаш хьахиларо, текстильщицана Валентина Гагановайна карагIдаьннача Iалаьмате доккхача патриотически гIулакхо, иштта дуккхача кхыча производства новаторашта карагIдийннараша, хьайбай боахам дегIабоалабара рязански юрта боахамерча къахьегамхой сий долча боламо хьахьокх болхлой классеи, колхозникийи, гIулакхерча наьхеи къахьегамцара безам, хьинар кхы а айдалар, коммунизма гIулакха уж мутIахьа хилар.

Вай мехка даим дегIабоагIа керда общество хьалъеча ерригача общественни организацей, къьстта комсомолеи профсоюзийи лоархIам. Халкъо тIехь-тIехьагIа доккхагIа дакъа лоац пачхьалкхен управлене. Хилва из Совета депутат е керда техника балха юкъейоалаяра, производство дегIайоалаяра, рузкъа кходара йоакхо еш вола производственни совещане доакъашхо, е социалистически общежите бокъонаш лораеш вола дружинник,— цу дерригача гIулакхашка мехка бокъонца волча дас санна дакъа лоац советски саго.

Советски мехка коммунизм хьалъяр хIара сага денна кхоачашдеш дола практически гIулакх да. Цу хьалашка лоархIамегIа дола декхар да коммунистически кхетам лакхбара, вай нах моральни оагIонгахьара дегIабоалабара йоакхо яр. Цо вай декхарийла ду беррига идеологически болх вахарца айххагIа бувза, коммунизм хьалъяр духьа хьинаре къовсам лоаттабергболаш къахьегамхой кхетам дегIабоалабара литература, искусства, культура ерригача учрежденей лоархIам лакхбе.

Советски наха довз вай мехко даьха сийлахь-доккхий толамаш, бокъо а йолаш царех боккхий а бу уж. Цхьабакъда парте, хьалха а санна, кура ма хила, карагIдаьнначун тIа ма сеца, балхацара кхоачамбоацараш майрра гуча а даха, ханнахьа уж дIа а даха, яхаш хьех вайна. Цо дIадех, кулгалдеш бола болхлой, вай ерригача кадраша, миччахьа шоаш болх беш хиларах, массаза а шоай кхетами технически боарами лакхбар, къахьегамхошта эшачун йоакхо яр. цар шоашта беннача тешамах доккхал дар, из бакъбар. Вай декхарийла да партеи халкъеи цхьоагIо хадданза чIоагIъе — цох латт вай дерригача толамий лард. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Халкъашта юкъе машари доттагIали хьаллоаттадара йолча ленински идеяй торжество

Новкъостий! Деррига дуне дегIадоаладара Октябрьски революце санна доккха новкъостал де моттиг хац наха. Берригача мехкашкарча халкъаша лелабеча мукъалеи, чIоагIа машари социализми оттаяра болча къовсама эггара хьалха нийса никъ биллаб цо. Вай ираз долаш да дунен тIарча социализма системе чудоагIача мехкашкара къахьегамхой вайца цхьана коммунизмага бодача новкъа болхаш хиларах. Европерчеи Азерчеи дерригача социалистически мехкашка толамца дуллаш латт керда вахар. Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дузача дийнахьа советски халкъо ший дIайха моаршал дохьийт социалистически мехкарча вежарий халкъашка. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

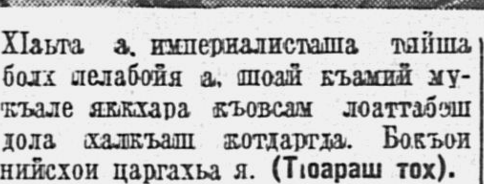
ХIара шера СССР-еи кхыдолча социалистически мехкашеи шоай хьокхамца шоаш безаболийт дерригача дунен тIарча къахьегамхошта. Вай геш, новкъостий, дерригача халкъаша раьза хинна шоай ханарча наьха ираз дувцаргдолгах, Ленина цIи а, эггара хьалха Сийлахь-йоккхха Октябрьски социалистически революци яьча большевикий цIи а, берригача керда вахар дуллаш халача тIем тIа латтача, коммунизм еш хало лайнача наьха цIи а. Баркал яхаш йоахаргйолгах. (ТIоараш тох).

Новкъостий! Советски пачхьалкхе яьй халкъашта юкъерча доттагIлени машареи байракха кIал. Эггара хьалхарча болхлой-ахархой правительствос ший эггара лоархIамегIа дола декхар лаьрхIар империалистически тIом хилийтара чIоаггIа духьале елга, дерригача халкъашта юкъе тешаме а массаза латтаргбола а машар оттабелга. 8 ноябре 1917 шера машарах лаьца ше Советий Еррироссийски ШоллагIча съезде доклад еш Ленина аьннад: «Машара гIулакх боккхача лоархIамера гIулакх да, вай хана сихагIа къоастаде дезар а да».

Советски Союзои кхыча социалистически мехкашеи, цул совгIа дерригача машар эшача низашеи чIоагIа къахьегар бахьан долаш укх тIеххьарча хана ходаллал тоаденнад халкъашта юкъера гIулакх. Октябра Сийлахь-доккхача ЦIейна къахьегамхой накъа баьхкаб дерригача дунен тIа машар чIоагIбара кхы а дикагIа дог доахилга йолча хана.

Укх тIеххьарча хана машар оттилга чIоагIдалара керттера дола бахьан да Советски Союзи деррига социалистически мехкаши низах чIоагIдалари халкъашта юкъера цар сий айдалари. ХIанз машара керда сурт эттад. Октябра идеяша котта яьккхай чIоагI а яьй миллиардал тIех саг волча Европерси Азереи цхьадолча мехкашкара социализм. Социалистически мехкий сийлахь-доккхача доттагIлен хадаргйоаца кIийле я Октябрьски революце хьакхайкаяь пролетарски интернационализма, халкъий бокъонаш цхьатарра хилара, цар доттагIали. вежарий Iаьдалах цхьанне шоллагIчоа новкъостал дараи дола гIулакхаш. Доккха хьал долаш а ца хаддаш машара политика дIахьош а йола дерригача дунен тIара социалистически система хиларо торо хулийт тIемеи агрессеи низаш юхатоха. ХIанз капиталистически мехкашка тIехь-тIехьагIа дукхагIа хул социализма низ — машара низ дегIабоагIилга ховш бола нах.

Азеи, Африкеи, Латински Америкеи халкъий кердача коталонапа йохаяьй империализма колониальни система юххера чIоагIаленаш. Къамий мукъален наькъа тIа даьнна мехкаш дегIа ца даьхкийта гIертал шоашта могар ду империалисташа.

ХIьта а, империалисташа тайша болх лелабойя а, шоай къамий мукъале яккхара къовсам лоаттабеш дола халкъаш котдаргда. Бокъои нийсхои царгахьа я. (ТIоараш тох).

Тайп-тайпара социальни системаш йола пачхьалкхенаш цхьана, машаре яхара болча ленински хьехамо яххача тайпара лелаю шоай арахьара политика вай партеи правительствоси. Из иштта да а да, герз кийчдара, кхыдолча халкъий лаьтташ хьалувцара, кхы мехкаш шоашта карадерзадара тIехьа йола эксплуататорски классаш йоацаш йола пачхьалкхенаш мишта хургьяр тIема тIехьа? Безаш бий тIом дуне мел доал къахьегамхошта дагадаьллар кхоачашдаьча ший мехкарча рузкъай да хинна дIаэттача халкъанна? «Россерча болхлошеи ахархошеи, — яьхад Владимира Ильича, — эггара чIоагIагIа лоархI машара гIулакх».

Деррига халкъаш машаре дахара йола политика кIоаргга йийцай Владимир Ильич Ленина. Цо яьхад, тайп-тайпарча пачхьалкхений системашца баха безаш ба Советски мохк, хIьта дерригача халкъашта дезар хилийтара машаре ваха а веза, лоалахошцара дика гIулакхаш хьаллоатаде а деза, масса хана шерде а деза пачхьалкхенни экономически культурнии бувзамаш. Деррига халкъаш машаре дахара йола ленински политика дIахо чIоагI а елар дегIа а ера вай парте решенешцеи, Н. С. Хрущева докладашцеи къамьлашцеи.

Машареи доттагIлени йоккха мисси, аьнна цIи тиллай халкъаша Советски правительства керте латтар Америка ВIашагIкхийтача Штаташка вахарах. ЧIоагIа гIаддаха да деррига вай советски халкъ, цу исторически визита итогаш ювцача хана. (ТIоараш тох). Нов. Н. С. Хрущев США вахар, дунен общественносто теркам тIабахийта дунен халкъашта юкъера доккхагIа дарех гIулакх да. Из кхетадеш да, хIана аьлча машарцеи адамий вахарцеи дувзаденна из доландаь. Советски правительства керте латтар цига вахарца вай халкъо цIенача дег тIара доттагIлен кулг кховдадаьд Америка халкъага. Цу гIулакха раьза а ба «шийла тIом» кIордабаь, цунах мел доккхазе даргда кхетаде баьнна американски дукхагIа бола нах.

ЧIоагIа дика а хоадам боллаш а йола, дерригача халкъаша уйла тIаяхийта, цар дог раьзадаь йола машара программа хилар массанахьа а деррига а герз дIададаккхарах йолча Советски правительства предложенешца Генеральни Ассамблея XIV сессе Н. С. Хрущева даьча къамаьлах. Советски предложенеша белгалду дунен халкъашта юкъера чIоагIа контроль оттаярца герз дIададаккхара еррига программа чакхйоаккхилга.

Герз дIададаккхар—хIанз адамаша кхоачашде деза дош да. Духхьал цудухьа ООН тIехьа массанахьа а деррига а герз дIададаккхарах йола советски программа чIоагIа раьза хинна тIаийцар машар безаш долча халкъаша, хIьта адамий кхетамчу боккха тешам а боссабир. (ТIоараш тох). Миллионаш болча наха гу цу къаьттача программах машар чIоагIбара бокъонца бола никъ. Вай дог тийша да гайна-ганза бакъахьара уйла котт а яьнна массанахьа а деррига а герз дIададаккхара наькъ тIа адамаш дарг хиларах. (ТIоараш тох). Цунга хьежжа Н. С. Хрущева США бихьа исторически никъ, тайп-тайпара общественни строй йола пачхьалкхенаш машаре яхара гIулакх коммунисташеи советски нахеи мишта кхоачашде деза вайна хьехаш бола хьокхам а ба. (ТIоараш тох).

Шийн Цаьхенах ший халкъах мел чIоагIа доккхал деш, мел дукха дезаш дийцар Никита Сергеевича американцашта хьалхашка. ГIадбаха баркал а яхаш дувц из советски наха. (ДIаьхдаь тIоараш тох). Миллионаш болча американций безам тIабодаш дар, чIоагIа машар безаш, чIоагIа а хоадам боллаш а коммунистически уйлаш хьал а лувцаш, кхыметтел вай ца дезаш барий, социализма духьал барий а безам тIабохийташ цо даь къамаьлаш. (ТIоараш тох). Советски правительства керте латтачо США ше даьча къамаьлашца дIадийцар миллионаш болча советски наха хетари царна дага латтари, цар йоккхий уйлаши чIоагIа хьинари, дерригача халкъашта юкъе машари доттагIали уж чIоагIде гIерташ хилари. (ТIоараш тох).

Из цига вахарах, Советски правительства керте латтачун багах дувцаш хьалхара вай мехках дола бакъдар дIахеза бола дукха керда доттагIий хьахиннаб Америке а, дикка чIоагIденнад машар безаш долча халкъий гIулакхаш, машар чIоагIбара тIехьа къовсам лоаттабеча дукха миллионаш барий мугIарашта керда доккхий низаш тIа а кхийттад.

Керда тIом ца хилийта йиш хилара бола тешам дерригача халкъашта юкъе чIоагIбеннаб. Из тешам боабе иштта атта дац. Кхы тайпа ханаш я хьаэттараш. Машара дика идеяш чIоагIа езаш я хIара дог цIена мел долча сага уйлаш, хIьта фуннагIа дале а уж котт а яргья.

Цудухьа дерригача советски халкъо а кхыча мехкарча къахьегамхошеи прогрессивни нахеи а дикача, цIенача дег тIара доагIача дешашца баркал йоах Советски правительствона, халкъашта юкъера машар чIоагIбара кIаьд ца луш къовсам лоаттабеча Никита Сергеевич Хрущева. (ЧIоаггIа тIоараш тох).

ЧIоагIа машар оттабара лоаттабу къовсам кхы а дуккха латтаргба. Дуккха а низи хаи доаде дезаргда «шийлача тIемо» даьраш дIадаха. ТIеххьарча хана халкъашта юкъера кхохкам мелбалара новкъарло е гIерташ чуийнна гIулакхаш леладу Малхбузерча реакционни низаша. Тхо тешаш да, бакъдар аьлча, шоаш мабарра гучабаьннача «шийлача тIема» халхарошка дунен халкъаша шоаш Iехадайтарг ца хиларах. Дунен тIара халкъаш декхарийла да реакционерий тийша балхаш гучадаргдолаш, мела ца хулаш фийлал лелае а, уйла ца а еш, кердача тIема цIи лотае гIертаргбола Iовдалаш, кулгаш хьа а лийца, ший ханнахьа совцабе а. Цудухьа, хIанз а дIабаланза тIема кхерам болча хана, коммунистически партеи правительствои шоай декхар лерхI дIахо йодача хана а хьаьнала къахьегаш дола вай халкъ лорадеш дола Советски тIема низаш чIоагIадара йоакхо елга. (ТIоараш тох).

Советски халкъо машар бахьан долаш лоаттабеча къовсама исторе тIа гуш йола моттиг дIалоацарг йолаш дола, вай ханара лоархIамера, политически документ да Н. С. Хрущевс СССР Лакхехьарча Совета КхоалагIча сессе «Халкъашта юкъера гIулакхехи Советски Союза арахьарча политикахи» яь доклад.

Цу доклада тIа халкъашта юкъерча гIулакхий кIоаргга тохкам баьб, Советски Союза сий лакхдалар хьахьекхад, тешам а болийташ, хьахьекхад хадданза машара политика дIаяхьарах а тайп-тайпара общественни лоаттамаш дола пачхьалкхенаш машарца яхарах а, болча хьехамах пайда эцарах а, из творчески дегIабоалабарах а хьахиннараш. Машарца дахареи из практически кхоачашдара тайп-тайпарча формайи деш дIахо йодача хана а эргадахар хIанзарча хана хьалах машар лорабара а чIоагIбара а дезаш да.

Вай партеи правительстваи шоай декхар лерхI халкъашта юкъера кхохкам мелбар чакхдаьккха ца Iеш. из бизза дIабаккхара а дерригача дунен тIа чIоагIа машар оттабара а никъ дIахьолга. Из новкъоста Н. С. Хрущева доклада тIа белгалдаьккха а массане а цхьатарра СССР Лакхехьарча Совета сессе могабаь а бола никъ берригача советски наха а деррига машар безача халкъаша а хьал а лоац, мога а бу. (ТIоараш тох). ДукхагIа йолча пачхьалкхенашкара даьхкача дуккхача хабараша хьайоах цу халкъаштеи правительствоштеи цу доклада тIеи СССР Лакхехьарча Совето дерригача мехкий парламенташка даьча кхайкарала тIеи Советски Союза халкъаш машарга кхача гIертилга гуш хилар. Дунен тIарча мехкашта юкъера машари доттагIали дегIадоаладара а машареи кхохкам дIабаккхареи оагIонгахьа хиннача хувцама а юкъе Советски Союзо дихьа лоархIамболлаш дола тIулакх да СССР Лакхехьарча Совета сесси.

* *

Новкъостий! Социалистически революци боккха вахара низ. Советски Союзи халкъа демократен мехкаши дегIадахкара исторически опыто хьахьокхача бесса. эггара халагIа дола, бIаь шерашка Iайна адамий вахара гIулакхаш цо толамца къоастадеш хиларах латт.

Дуккхача бIаь шерашка къахьегамхой гIийла а къе а, доккхача Iазапа кIал а баьхкаб. Октябрьски революце исторе чухь эггара хьалха из бокъо йоацар дIа а даьккхад, сага воацавеш йола зама дIа а яьккхай. Наха юкъе эттад керда гIулакх—вIаши гIо а деш бахача новкъостий гIулакхаш.

Дуккхача бIаь шерашка, нах боацабеш бола бIаьхий бараш облча хана дукхагIа низ болаши дегIадаьхкаи долча халкъаша тIехьадиса халкъаши къамаши доацадеш а довхаш а хиннай общество. Октябрьски революце вай мехка из доккха бокъо йоацар дIа а даьккхад. халкъашта юкъе нийсса бокъонаши вошали хургдола гIулакхаш а оттадаьд.

Дуккхача бIаь шерашка адамашта доккхий зенаш даь мехкаш доладеи уж дIалувцеи даьча тIемаша. Империализм йолча хана бIаь шера юкъе Iаьржа валар оалаш хиннача унал лирагIа хиннад тIемаш. Октябрьски революце цу зуламашта юкъе эггара лирагIа долча зулама духьаларча къовсама байракх ай а йир. дерригача мехкий халкъашта юкъера машари доттагIали чIоагIдара сийрда наькъаш, тIемаш массаза а хоадамболлаш а общества вахара юкъера дIададанна хургдола общественни строй, коммунизм хьалъяра наькъаш адамашта хьа а дийлар. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Октябрьски революце хьаяьй, вай мукъадаьннача халкъага хьалха экономически тIехьабисаи кхыча мехкашта кареи хиннача мехках цхьан тIехьен вахара хана. массане а бакъдеча бесса, дунен тIа йаьхетIа йола пачхьалкхе хьае торо хилийта низаш хьайийла керда экономически система. (ЧIоаггIа тIоараш тох).

Цунах латт из Октябрьски социалистически революце сийле.

Моаршал хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара! (ЧIоаггIа тIоараш тох).

Яхийла Октябра байракха кIал а оттадаь, тешшаме Советски халкъ коммунизмага дугаш йола сийлахь Коммунистически парти! (ЧIоаггIа тIоараш тох).

Сийле хийла коммунизм хьалъеча, дерригача дунен тIа машар оттабара духьа кIаьд ца луш къовсам лоаттабеча Советски халкъа! (ЧIоаггIа дIаьхдаь тIоараш тох).

Халкъий доттагIленах латт вай низ

☆

А. ТРОФИМОВ,
ССКП Нохч-ГIалгIай обкома секретарь

☆

Коммунистически парте хьалхленца болхлой классои берригача къахьегамхошеи 1917 шера котъяьккхача Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце шоашта тIалаьттача Iазапах мукъадаьхар вай мехкара халкъаш, керда коммунистически общество хьалъе юхь дIайолайир, массадолча къамашта политически, экономически, культурни дегIадахка шерра никъ хьабийлар. Эггара хьалха кхыча мехкашта кара долчеи колониальни Iазапа кIал доахкачеи халкъашта а хьокхаш, дерригача дуненга дIахьекхар кхамий дош къоастадара бокъонца бола никъ, къамаш мукъадоахаш бола никъ.

Къамий дош нийса къоастадар бахьан долаш Советски Iаьдал эттача шерашка Коммунистически партена мегар еррига къамий республикаш, царна юкъе Нохч-ГIалгIай автономни республика а йолаш, боахама а культура а хьакъехьа Iалаьмате чIоагIа дегIайоагIилга Iалашде. БIаь совгIа дола Советски Союзе даха къамаш, Советски халкъий боккхача дезала цхьатарра бокъо йола гражданаш шоаш хиларах тарра, ССКП XXI-ча съезда исторически решенеш чакхйоахаш СССР-е коммунизм шерра хьалъяра йоккха программа толамца кхоачашъеш хIанз цхьана къахьегаш доахк.

Америка ВIашагIкхийттача Штаташка шийга тийнача хаттарашта жоп луш, Iалаьмате доккхал а деш, цудухьа аьлар Н. С. Хрущева тха мехкара деррига къамаш доттагIал долаш дах, вIаши тешаш да, дерригаш цхьана коммунизмага а долх. Вай мехкарча къамий республикаша даьха доккхий толамаш дIахьокха йиш я Нохч-ГIалгIай АССР-а хьокхамца. Нохчий, эрсий, гIалгIай, украинцаш, армянаш, татараш, гIумкий, хIирий, хIьта иштта кхыдолча къамех нах а барт болаш цхьана къахьегаш боахк. Барт тайнеи денал долаши къахьегарца хIара шера цар доккхий толамаш доах. Семилетка хьалхарча шера вай республико Даьхенна 1913 шера ерригача пачхьа Россе енначул дукхагIа мехкдаьтта сийрда продукташ елар. Промышленностеи юрта боахамеи кхыдола доакъош а чIоагIа лакхлуш латт. Советски Iаьдал эттача шерашка республике чакхъяьннай бокъонца йола культурни революци.

Чехкка экономически а культурни а хьакъехьа къамий республикаш дегIайоагIача боккха лоархIам болаш а хиннад боккха лоархIам болаш а да сийлахь-доккха эрсий халкъ. Цо массаз а цIенча дег чура вежарий новкъостал даьд хIанз деш а да дуккхача къамех латтача вай советски мехкарча дерригача халкъашта.

Эрсий халкъа новкъосталца шерагара-шерга дегIайоагIа къамий республикай болхлой класс, чIоагIлу болхлой классаи ахархоштеи юкъера бувзам, дегIадоагIа къамех йолча интеллигенце мугIараш. «Коммунистически революци котйоаккхаш керттера яр ше хиларах тарра, великорусский пролетариата социалистически лоархIам» Iалаьмате боккха ба яха В. И. Ленина хьалххе а аьннар нийса хиннад. Цудухьа вай дуккхача къамех латтача Цаьхен дерригача халкъашта дукха деза эрсий халкъ, баркал а йоах цунна. Цхьабакъда, Советски Союза халкъаша яьха ца Iеш, хIанз доазол дехьарча дуккхача мехкий халкъаша а шоай воккхагIа вола воша ва оал эрсий халкъах, чIоаггIа баркал а оалаш дувц цар цо дIадоладаь интернационализмаи цIенча дег чуреи революционни гIулакх.

Къамий республикаш толамца дегIайоагIаш боккхача лоархIаме хилар вай мехкарча дерригача халкъий вежарашха барт хилари доттагIали. Из доттагIал бахьан долаш Украина, Белорусе, Молдаве, прибалтийски республикай къахьегамхоша лоацвача хана юхаметтаоттабир Сийлахь-боккха Даьхен тIом хиннача шерашка фашистий гIаьрахоша бохабаь боахам, хIанз толамца дегIа а доаладу цар халкъа боахамеи культуран деррига а доакъош. Халкъий вежарашха бола барти доттагIали хилар бахьан долаш Казахстана къахьегамхоша лоацвача хана карадерзадир баьх дола, Iалаьмате доккха лаьтташ промышленность, юрта боахам, культура дегIайоалаеш доккхий толамаш а даьхар. Цар а цох тарра долча дуккхача гIулакхаша а тешал ду вай пачхьалкхен низ халкъий доттагIалах, цар вежарашха болча бартах латтилга.

Цудухьа Коммунистически парти масса хана къовсам лоаттабеш а хиннай, къовсам лоаттабеш а я ленински къамий политика нийса чакхъяккхара тIехьа. Цу политика керда котало хилар Советски Союза Коммунистически парте аргIан йоацача XXI-ча съезда исторически соцамаш.

Съездо аьлар, ССКП XX-ча съезда соцамаш кхоачашдеш вай партеи Советски правительстваи динза мел даргдоаца гIулакхаш дир дIахо а СССР-а дерригача халкъий боахами культуреи дегIайоалаяра. Союзни республикай а моттигерча органий а халкъа боахама, юстицена, просвещенена, Iилманна, культуранна, финансашта, кхыча дуккхача дешашта а хьалхле лелаяра хьакъехьа йола бокъонаш шеръяьй. Юхаметтаоттаяьй нохчий, гIалгIай, балкарций, калмыкий, карачаевций къамий автономи. Пачхьалкхен юкъара декхараш кхоачашде ховргдац къамех йолча республика кадрашта яьха партена духьалара группа йохайир.

Шерра коммунизм хьалъе йолаеннача хIанзарча ханара вай парте ленински къамий политика керттера гIулакх белгаладаьккхар ССКП XXI-ча съездо. Декхар латт ерригача советски республикай боахами культуреи чехкагIа дегIайоалаярах, социалистически къамашта юкъера вIаши деш дола новкъостал цхьана къахьегарца чIоагIдарах, цу ларда тIа коммунизм толамца хьалъярах.

Ленински къамий политика кхы а къаьгагIа хьахьекхай СССР-а халкъа боахам дегIабоалабара 7 шерарча плана тIа. Из кхоачашъярца дерригача халкъий боахами культуреи шерра а массе оагIорахьа а дегIабоалабелга Iалашдергда, республикашта юкъера экономически бувзамаш чIоагIдергда, къахьегам социалистически хьисапе дIанийсбергба ший интернациональни декхар хIара республико кхоачашдергда. Пролетарски интернационализма, советски патриотизма, социалистически къамаша цхьана къахьегара а вIаший новкъостал дара а гIулакх бокъонца кхоачашде новкъостал дергда цо.

Дуккхача къамех латтача берригача советски мехкаца цхьана чехка дегIайоагIаргья Нохч-ГIалгIай АССР. ВорхI шера чухь шоззанел дукхагIа арахецаргья республика промышленни продукци. Эггара а чIоагIагIа дегIайоагIаргья мехкдаьтта, химически, энергетически, машинаш ю, кхачан промышленность. Нохч-ГIалгIай республико 1965 ш. цхьан кIирах арайоаккха промышленни продукци дерригача 1913 шера вай республика йолча моттиге яьккха хинначул дукхагIа хургья.

1958 шера доаккхаш хинначул 1,8-зза дукхагIа мехкдаьтта доаккхаргда семилетка йистейоалача шера. Цу гIулакха промышленни болх бе йолаялийта лерхI мехкдаьтта доалла 10 керда моттиг, 1965 шера попутнии Iаламеи газ 2,5-зза дукхагIа йоаккхаргья. 1958 шера доаккхаш хинначул 1,5-зза дукхагIа чакхдоаккхаргда мехкдаьтта.

Укх ворхI шера чухь чехка дегIайоагIаргья химически промышленность. Мехкдаьтта газах дикагIа пайда эцарца дукхагIа доаккхаргда фенол, ацетон, синтетически спирт. Полиэтилени, синтетически дубителаши, иштта кхыйола продукции яккха йолаергья. Химически продукташ йоахилга 4-зза совгIа лакхлургда.

Шерра хьалбергба гIирс. Цунга ворхI шера дIайохийта капитальни вложенеш 7,5 миллиард сом хургья, вешта аьлча вай республике дIадахача ворхI шера хинначул шозза дукхагIа, е укх тIеххьарча 30 шера дIадахийтар миссел хIана дац, аьнна.

Керда толамаш доахаргда юрта боахама производстве. Юрта боахаме керттера доакъош хургда хьажкIаш ювлга, жа леладелга, сомий а комсий а бешамаш лелаелга. ДIадувча ялаташта юкъе семилетка йистейоалаш хьажкIаша 47 процент лоацаргда. 1,6-зза дукхагIа доаккхаргда ялат. Шаьрача районашка диткъа тха дола жа чехка дебадешехьа а, боккха теркам тIабохийтаргба лоамарчеи лоамашта юхе ядачеи районашка дулха лаьрхIа дола жа дебадара. ВорхI шера чухь 42 эзар гектар сомийи комсийи бешамаш йогIаргья, хIанз йолчул, кхозза дукхагIа хургья уж тIаккха.

Дукха хIама де дезаш да халкъа образоване, культура, Iилма, унахцIено лораяра гIулакх лакхдеча а.

Вай республикерча къахьегамхоша ССКП XXI-ча съезда исторически соцамаш кхоачашде тIагIертта къовсам лоаттабеш хилар белгалдаккха дезаш да. 1965 шера кхоачашъе оттаяь план 1964 шера кхоачашъергйолаш декхар тIаийцад промышленноста предприятей, транспортеи строительнии организацей коллективаша, хIьта колхозникашеи совхозий болхлошеи из план 1963 шера кхоачашъе чIоагIо яьй. Уж декхараш кхоачашдеш кхы а дукхагIа чIоагIлургда халкъий доттагIал. Фабрикашка, заводашка, колхозашка, совхозашка, цхьана дIа а этта болх беш ба эрсий, нохчий, гIалгIай, кхыча дуккхача къамех бола нах. Таханарча дийнахь республика предприятешка къахьегаш 10 эзар совгIа нохчои гIалгIаи ва. Казакий станицашка Калиновски, Алпатово, кхычахьа керда даьча дикача цIеношка бах нохчий. Масала, Наурерча къахьегамхоша безаме тIаийцар нохчий, цIенош деча, хьайбаш Iалашдеш, болх бе моттиг кийчъеш царна новкъостал дир цу наха. Из да а да дизза дола халкъий доттагIал!

МагIалбикерча нефтяникаша гIишлош ю 12 бригада вIашагI а елла, нохчаштеи гIалгIаштеи доккха новкъостал дир цар цIенош деча.

Республика цхьайолча районашка доттагIлен деза денош хиннад. Цу дезача деношка вай республикера къахьегамхой баха ца Iеш, вежарашха йолча лоалахашкарча республикера нах а ух. Ленински къамий политика котало йизза дIахьокхаш дола деза денош хул царех. Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара накъа бахар, къахьегама Iалаьмате дика совгIаташ Даьхенна а хьош. Итт бетта йоагIа план республика промышленносто 21 октябре кхоачашйир. Соахка укх хана хинначул производство 11 процент лакхъеннай, продукцега дIабода мах лохбарах 9 бетта чухь 76 миллион сом кходаьд, Iаьли-Юртеи МагIалбикеи мехкдаьтта доалла йоккха ши моттиг хьайийлай.

Республика юртбоахама къахьегамхоша хьайбашкара боаккха пайда лакхбаьб. Укх шера итт бетта чухь соахка цу хана хинначул пачхьалкхенна дIа а деннад дехка а дехкад дулх 29 процент, шура 10 процент, фуаш 27 процент, тха 9 процент дукхагIа.

Цу даьхача толамаша тешал ду шоаш тIаийца декхараш кхоачашдарал совгIа, уж тIеххоачашде а республикерча къахьегамхошка еррига торонаш хиларах.

ГIулакха толам боахама яле а культура яле а участка хьалхле лелаеча нахахи кадрехи тийша ба.

Кадраш харжара, кхетаяра, уж балха тIа дIа-юха нийсъяра болча ленински хьехамца хьалхле а лелаеш, ССКП обкома 10-гIча пленумо отта а дир чIоагI а дир халкъа боахамеи культураи дерригача доакъой кадраш чехка дегIайоалаергйола гIулакхаш, цо къьстта теркам тIабахийтар из яле а вож яле а балха участок лелае ховргдола, партеи правительстваи директиваш цIенхаштта чакхйоахалургйола кадраш моттигерча къамах болча нахах хьалкхеяра.

Вай республике нохчехи гIалгIаехи йола кадраш мел чехка дегIайоагIа хьахьокх укх лохерча гIулакхаша. Укх тIеххьарча шин шера хьалхле лелаечеи бехктокхамерчеи балха тIа вахийта 5 эзар совгIа нохчои гIалгIаи ва республике. СССР-а, РСФСР-а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Советий депутаташ болаш 60 нохчои гIалгIаи ва.

Ший сий дола истори доладеннача хана денз вай мехкара халкъаш кхетаду Коммунистически парте барти вежарий доттагIали хилара уйланца, пролетарски интернационализма сийлахь - йоккхача байракха кIал уж вIашагI а тохаш, кхота а деш. Кортамукъарча къамий низ болча цхьоагIони вошалеи ленински идеяш йизза котъяьннай. Цаккха а ца хиннача тайпара чIоагIа да хIанз советски халкъий доттагIал. Социалистически къамий дезала юкъе цу чIоагIача доттагIленах доккхал ца деш цхьаккха а халкъ дац.

СССР-а халкъий доттагIали цар вежарашха бола барт - цхьоагIони вай даьхен чIоагIален а из низ кхоачаш хилара а болча керттерча хьастех цаI ба, вай мехка коммунизм хьалъе лоаттабеча къовсаме вай котдаргхиларах бола тешам ба из.

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 42 ШУ ДИЗАР ДЕЗДИР РЕСПУБЛИКО

Грозне хинна къахьегамхой октябрьски демонстраци

Вай мехкарча къахьегамхошта, Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяьннача денал дезагIа, цул доккхагIа ЩIей дац цхьаккха а. Цудухьа берригача советски наха а цар доазол дехьарча, хIара шера дукхагIа хулача доттагIаша а чIоагIа дог гIоздаларца дездир Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизара ЩIей. Берригача Советски нахаца цхьана дездир из сийлахь-доккха ЩIей Нохч-ГIалгIай республика столицерча — Грознерча къахьегамхоша а.

Шийла а лаьгIо догIа делхаш а яр 7 ноябра Iуйре, бакъда, хIаьта а ээараш бола грозненцаш, марксизма-ленинизма баьччай портреташца, лозунгашца, плакаташца хозъяьча Грознен улицашка арабаьнна шоай демонстраци еш хилар цу дийнахьа. Укх шера къаьстта дог айдаларца белгалдора къахьегамхоша дунен тIа эггара хьалха социалистически революци котъяьнна 42 шу дизара ЩIей. ССКП XXI-ча съезда исторически решенеш толамца кхоачашъеш доаллача советски халкъо чIоагIа доккхал ду хIара денна дегIайоагIача вай Даьхенах, Iилмеи техникеи дегIайоалош керда коталонаш йоахача Советски Iилманхоех.

Лаьттан спутникаш, космически ракеташ, атомни ледокол «Ленин»— уж дерригаш а советски Iилманхоша говзалца хьадаь да.

Iуйрийна итт сахьат даьлча, дунен тIа эггара хьалха Советий мохк вIашагIбеллача сийлахь-воккхача Ленина цIерахча майдане дIайолаелар къахьегамхой демонстраци.

Эггара хьалха майда тIа йоал знаменосций колонна. Цунца ба бIаь дийнахьа хиннача тIемаца дакъа лоацаш хиннараш, хьалха хинна красногвардейцаш, къахьегама ветеранаш, Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара боагIача тайпара накъа бахар духьеи ССКП ЦК хургйолча Пленума сийнеи йоаржаяьча яхье белгалбаьнна дикагIа бола производственникаши. ГIийло хьеккхача михо теркаю цар бе йоахка цIе байракхаш.

Трибуна юххе гIолла тIехбовл нийсача мугIарех латташ боагIа физкультурникаш.

— Моаршал хилда советски физкультурникашта! — оал трибуна тIара. Цунна юха жоп а луш массане а цIогIарч тох «Ура» аьле.

Гучайоал къахьегама резервай формаш тIаювхача кагийча наьхеи мехкарийи колонна. Хургбола строителаш, химикаш, нефтепереработчикаш чIоагIа доккхал а деш боагIа шоай къахьегама хьалхарча коталоний рапорташ тIадола транспоранташ, бе а йоахкаш. 108 процент кхоачашъяьй цар шоай производственни план «Даькъала хийла вай хьамсара Советски правительство!», аьнна тIаяздаь да царна бе доалла цхьа лозунг.

Советски Iаьдало ээараш болча кагийча нахаи мехкараштеи хьайийлай къахьегама резервай дуккха школаши училищаши царна мел эшачунца уж Iалашбаьб, говзалаш Iомае торо еннай.

«Октябрьски моаршал хилда Советски Союза Турпалча болхлой класса!» — аьле цIогIа тох трибуна тIара.

Майда тIа гучабоал Грозненски школьникаш. ЧIоагIа къахийгад цар шоай коллоннаш дика кийчъе гIерташ. «Коталонга бодача новкъа— Коммунизмага долх тхо!» — аьнна тIаяздаь да № 3 йолча школерча дешархошта бе доалла цхьа лозунг.

Тайп-тайпара бесаш долча зизашца хозъяь йоагIа № 20 йолча юкъерча школа колонна.

Марксизма-ленинизма лард еллараий Маркса, Энгельса, Ленина портреташ, хIаьта иштта вай партеи правительстваи кулгалхой портреташ да школьникашта бе доахкаш.

«Дуненна — Машар!» — аьнна тIаяздаь лозунг бе делла боагIараштa тIехьа боагIа Н. С. Хрущева портрет бе доалла школьникаш.

№ 13 йолча юкъерча школерча дешархоша кийчъяьй Лаьттара гIетта Бетта тIа йодача Советски космически ракета макет.

Дика вIашагIделла да № 7 йолча юкъерча школе дешархой хIамаш тегеи даа хIама кийчдеи Iомабара гIулакх. Политехнически дешара хетаяь кийчъяьй цар шоай колонна.

Къаьстта дукха да школьникашта бе доахкаш Ленина портреташ. Цар тIара безаме хьеж Советски берашта боарам боацаш доккха гIулакх даь вола Ильич. Тахан берий йоакхо ер цо вIашагIъелла коммунистически парти я. Советски Iаьдал эттача шерашка Грозне хьайийлай итташ школаш, вузаш, техникумаш, иштта кхыйола тайп-тайпара берий учреждениеш. Хьамсара парти шоашта езаш хилар, цунна шоаш баркал оалаш хилар белглдеш яздаьд къонача демонстранташа шоай бе доалла «Сийле хийла ССКП! Баркал хилда тхона ираза вахар даларах!» — аьнна тIаяздаь лозунг.

Гаьнаро гучайоал Октябрьски района колонна. Октябра ЩIейна хьалха йоаржаяьча яхье котъяларах цу къаьнагIа ярех йолча мехкдаьтта районата кхаьчай Грознерча къахьегамхой демонстраци хьаеллара хьалхле.

Доккхал де йиш йолаш ба октябрьцаш шоаш даьхача доккхийча толамех. Из бакъду демонстрантий бе доахкача дуккхача плакаташ тIа язъяьча цифраша.

«Октябрьнефть» НПУ цхьоалагIча промысла коллектив я района колонна хьалха йоагIар. Укх шера планал совгIа 2800 тонн мехкдаьтта деннад цу коллективо Даьхенна.

«Октябрьнефть» НПУ буровикаш боагIа. ТIеххьарча шерашка цхьайола мехкдаьтта доаккха керда моттигаш хьайийлай цу управлене.

Октябрьски районерча къахьегамхоша дош деннад дIахо йодача хана а керда къахьегама толамаш лаха.

Майда тIа йоал Грозненски машиннаькъахой колонна.

— Сийле хийла Советски машиннаькъахошта, — яхаш моаршал хет царга трибуна тIара.

Машиннаькъахой бе йоахк цар даьха къахьегама толамаш дувцаш йола транспоранташ. Дика къахьийгад укх шера Грозненски вагонни депо коллективо. Семилетка фонда 800 эзар сом совгIа ахча кходаьд цо.

Царна тIехьа майда тIа гучабовл советски интеллигенце викалаш—лораш, музыкальни училища хьехархой, финансови болхлой.

— Октябрьски моаршал хилда Старопромысловски районерча къахьегамхошта! — йоах трибуна тIара, трибуна юхе гIолла цар колонна тIехйоалаш.

29-ча октябре цхьайтта бетта йола план кхоачашъяьй «Старогрознефта» буровикаша. Укх шера планах 12 йоагIача метте 14 вышка хьалъяьй цар.

Вай мехка социализм хьалъеча шерашка чIоагIа дегIаенай цу вай республике къьнагIа йолча района экономика, къаьстта лакха хьокхамаш долаш я тIеххьарча шерашкара цу районерча къахьегамхоша яьха коталонаш.

Из бакъду колонне боагIача демонстрантий бе йоахкача транспоранташ тIарча цифраша.

«1446 тонн планал совгIа — из да Октябра дола тха совгIат!» — иштта яздаь да старопромысловцашта бе доаллача цхьан лозунга тIа.

Нийсача мугIарех а латташ тIехбовл трибуна юхе гIолла Сталински района къахьегамхой.

Трибуна тIара шоашка хеттача моаршала «Ура» яхаш жоп тел нефтепереработчикаша. Гучайоал Грозненски химически завода коллектива колонна.

Планал совгIа миллион сом маьха продукци арахийцай завода коллективо, хIаьта 11-бетта задани 28 октябре кхоачаш а яьй.

Химзавода коллектива тIехьа йоагIа лозунгашца, плакаташца хозъяь грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводеи, Грозненски нефтемаслозаводеи, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводеи, Грозненски ТЭЦ-еи, «Сельстрой» трестеи, «Чечингстрой» трестеи иштта кхыйолчеи коллективай колоннаш.

— Моаршал хилда сий долча медицински болхлой коллектива! — йоах трибуна тIара, майда тIа гучаяьннача медицински болхлой коллективага. Цунна тIехьа йоагIа торговле болхлой коллектив.

Ленински района колонна хьалха боагIа Нохч-ГIалгIай совнархоза болхлой. Совнархоза промышленни предприятей коллективаша валови продукци арахецара итт бетта йола план 20 октябре кхоачашъяьй. Ийс бетта йолча планал совгIа 100 миллион сом совгIа мах бола продукци арахийцай.

Ленински район машиностроителий район я. Советски Iаьдал латтача шерашка продукци арахецилга 300-зза лакхденнад районе.

Гучайоал «Красный молот» яхача заводеи ГАРО заводеи коллективай колоннаш а, трибуна юхе гIолла тIехйоал трамвайни трестеи, Чечингавтотрестеи коллективаш, швейнии обувнойи фабрикай болхлой.

Хоза кийчъяь йоагIа юртбоахама Министерства болхлой колонна.

Белабенна, безаме ба майда тIа гучабаьнна халхареи иллеи ансамбла а драматически театрай а артисташи, художникаши...

Хозача транспоранташца, лозунгашца, плакаташца хозъяь я студентий колоннаш а.

* * *

Октябрьски демонстраци йистеяьлар. ЧIоагIа дегаш гIоздаьнна, белабенна болаш чакхъяьккхар из грозненцаша. Нохч-ГIалгIайчен столица къахьегамхоша хьахьекхар коммунистически партенеи цун Центральни Комитетаи шоаш тIера хилар, дIахо йодача хана а къахьегама керда коталонаш яха шоаш кийча хилар, дерригача дунен тIа машар чIоагIбеча хьинаре дакъа лоацаргдолаш шоаш хилар.

Сурташ тIа: (аьрдехьа) Грознера къахьегамхой октябрьски демонстраци. Педагогически училищен дешархой колонна трибуна юххе гIолла тIехйоалаш латт. (Аьттехьа) Грознерча, № 36 йолча юкъерча школаı дешархой колонна октябрьски демонстраце дакъа лоацаш я.

Ю. Плиева сурташ.

Районашкара хоам бу

МАГIАЛБИКЕ

Город дезача денга кийчъенна я. ЩIенош тIа цIе байракхаш ягIа, партеи правительстваи хьалхле лелаерий портреташ а ССКП Центральни Комитета тIахьехамаш а доахк. Йоачан йолаш ди доллашехьа а, 7 ноябре Iуйрийна Чкалова цIерахча клуба хьалхашкара майдане хьалъюз къахьегамхоша.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара хетаяь дуккха нах гулбенна митинг хьаелл горисполкома председатела нов. Москурова. Октябра дезача денна моаршал хоатт цо гулбеннача нахага. Цул тIехьагIа деза ди даькъал дувцаш къамаьл ду парте горкома секретара нов. Аванесова, мехкдаьтта управлене начальника н. Плиева, МагIалбике эггара хьалха мелови даьтта хьадийллачо, бурув деттача къоначa мастера Николай Авраменко, мехкдаьтта доаккхача мастера помощника комсомольца Лазарь Накусова.

Города ерригача клубашка ди деэдеш сакъердамаш хилар, кино хьийкхар, сакъердаш бар кагирхой, художественни самодеятельноста доакъашхоша сакъердамаш дора наха.

Шоаш тIаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдарца Октябрьски деза ди белгалдаьккхар МагIалбикерча нефтяникаша. Iалаьмате боккха производственни толам баьккхаб мастера Христофор Назадзе бригада коллективо (эксплуатаце хьалхара промысел). Дерригача халкъа дезача денна совгIата шера йоагIача планал совгIа массехк эзар тонн «Iаьржа дошув» деннад.

Дуккха бола нефтяникаши бурув детта болхлойи 7-ча а 8-ча а ноябре дезача денна къахьегама вахте лаьттар. Укх дезача деношка мехкдаьтта доаккхача ерригача промыслашеи бригадашеи кхоачаш а тIеххкоачаш а дир дийнахь-бус доагIа балхаш.

Бурув деттача хьалхарча контора коллективо а иштта толамца кхоачашйир графиках йоагIа бурув тохара балха норма.

НАЬСАРЕН-ВОКЗАЛЕ.

7-гIча ноябре кхоалленаш йолаш ди дар Наьсарен районе. Торжественни митинг хьаеллалехьа дуккха а хьалхагIа нах гулбелар ССКП райкомаи райисполкомаи хьалхашка из доккха ЩIей дезде. Дехьа а сехьа а тайп - тайпара ловзараши, халхараши дора. Къабенна къоаной а таханарча дийнахь нийсса ах ха тIера а яьнна къонбелча санна хетийташ ловзара гона юкъе буvлаш дегIамаш дайденна халхараш деш бар.

Юрта боахама, промышленноста болхлой, хьехархой, лораш, масса а тайпара къахьегамхой, дегаш гIоздаьнна бар. Къаьстта хоза вIашагIкхийттабар гIалгIай кхалнах — керда хьаеллача швейни фабрика коллектив. Укх шера хьажкIаш чуэцача совхозашта новкъостал деш хьинаре къахьийгад цар.

... 11 сахьат даьлча хьайийлар митинг. ССКП райкома хьалхарча секретара нов. Тебоева Октябра 42 шу дизара хьакъехьа къамаьл де дош делар райисполкома председатела нов. Аушева. Цо дийцар 42 шера коммунистически парте хьалхленца советски халкъа карагIдаьннарехи, дIахо вай хьоргболча наькъахи. Пренеех къамаьлаш дир нн. Воробьева («Назрановски» совхоза директор), Костоева) ВЛКСМ райкома секретарь), Цороев Султана («Красный октябрь» яхача завода тIаюлла кирпишк еча цеха мастер), Ужахова (Назрановски школа пионер), кхыбараша.

Къахьегамхой баьчча—Сийлахь-воккхача В. И. Ленина памятник дегIад

Дукха нах гулбелар Первомайски юрта майдане Октябрьски ЩIей дездеш. Цига бар хьайбашта Iуналдераш, хьехархой, лораш, Первомайски хьун участкереи, хьун заводереи болхлой, дешархой, иштта кхыбараш. Дуккхача коллективаша цу ЩIей сийна социалистически яхь а йоаржаяь доккхий къахьегама толамаш даьхад.

Къахьегамхой митинг хьайийлар Первомайски райисполкома председатела нов. Бузуртанова. ГIоздаьннача дегашца ладийгIар гулбеннараша Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизараи, Коммунистически партеи, дунен тIа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхеи вIашагIъеллача В. И. Ленина Первомайске памятник хьаделлара хетаяьча митинге, ССКП Первомайски партен райкома секретара нов. Н. Ургапова даьча къамаьлага.

Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизараи, Коммунистически партийи, дунен тIа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхеи вIашагIъеллача В. И. Ленина Первомайске памятник хьаделлараи хетаяьча митинге, ССКП Первомайски партен райкома секретара нов. Н. Ургапова даьча къамаьлага.

Доккха да В. И. Ленина Первомайски юрта оттадаь памятник. Пьедестала лакхал а тIехьа лаьрхIача ворхI метр совгI лакха да из. Пионераша зизаш дехкар В. И. Ленина памятника тIа.

Ленина цIерахча колхоза партийни организаце секретара нов. Точиев Iалауддина ше митинге къамаьл деш аьлар:

— Вайгарча ханах хьогаш дIабаьннаб вай дай. Кортамукъал йоацаш яьккхай цар шоаш яьккха ха. Халача баьхкача лоамарошта ираза вахар деннар В. И. Ленина кIоарга хьаькъал да. Ленина цIерахча колхоза колхозникаша дIахо йодача хана а юрта боахам дегIабоалабара кхы а чIоагIагIа къахьегаргда.

— Коммунизма уйлаш дагахь йолаш дешархой кхебара низи хьинари кходергда хьехархоша, — аьлар митинге къамаьл даьча Первомайски юртарча юкъерча школа хьехархочо нов. Базгиева Лейлас.

Первомайски РК ВЛКСМ секретара нов. А. Тутаева кхы а чIоагIагIа цхьоагIои барти болаш къахьегама толамаш дахара, дешара, керда говзалаш Iомаяра тIахьийхар районера комсомольцаши кагирхойи.

Дуккхача наха къамаьлаш дир митинге. Берриганеша а вай сийлахь-йоккхача Даьхенах, коммунистически партех доккхал деш дувцар.

Беррига къахьегамхой дегаш гIоздаьнна болаш чакхдаьлар Первомайски районе Октябра ЩIей деэдар.

О. БУЗУРТАНОВ.
(тха соб. корр.).

ШАЬЛА.

10 ноябрь. Хоза кийчъеннаяр Шаьла Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара дезача дийнахь. Улицашка хьалтеха цIе байракхаш, ССКП Центральни Комитета тIахьехамаш доахкар.

Кердда кIир теха, цIеча байракхащеи лозунгашцеи ходдаь, хьалтеха партеи правительстваи кулгалхой портреташ доахкаш, къаьстта кийчдаь дар ССКП райкомеи райисполкомеи цIенош а района культура ЦIа а. ДарзагIо делхаш догIа доллашехьа а, Iалаьмате дукха нах гулбенна митинг хилар стадионе. Деза ди даькъал дувцаш гулбеннача районерча къахьегамхошта ловца а баьккха, митинг хьайийлар райисполкома председатела нов. Умарова.

Районерча юрта боахама къахьегамхоша семилетка укх хьалхарча шера даьха доккхий толамаш дувц цо. Цул тIехьагIа доккхача ЩIейна хетадаь, укх шера районерча къахьегамхоша даьха толамаш дувцаш къамаьлаш дир ССКП Шалински райкома хьалхарча секретара нов. Мизаева, «Джалка» яхача совхоза 2 отделене комсомольски-кагирхой звенон звеньевой волча, республике цIи хезача къахьегамхочо коммуниста Зармаев Абдул-Саида. Доккхача совгIатаца накъаенай цун звено дезача денна. Ший звенон 20 гектар долча лаьттан тIара юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 215 центнер томараш тIехьа хьажкIаш яьхай цо. Уж еррига хьажкIаш чуийца а яьха, пачхьалкхенна дIаеннай цун звенос 7 ноябрь тIакхоачаш. Нов. Зармаев къамаьл даь ваьлча, митинге къамаьлаш дир Шаьларча юкъерча дешара № 1 йолча школа 6-ча классерча ученица Шадиевас, Шаьла вахача персональни пенсионера, революци йоаккхаш дакъа лоацаш хиннача къаьнача коммуниста Федор Дмитриевич Васильева.

Бийса юкъеяххалца безаме сакъердаш хилар районера къахьегамхой, къаьстта кагирхой.

Политическии патриотическии хьакъехьа чIоагIа дог гIоздаьнна дездеш чакхдаьлар Шаьла укх шера Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара деза ЩIей.

КУРЧАЛОЙ

Iуйрийна итт сахьат доаллаш района культуран ЩIен юхе дукха нах гулбелар 7-ча ноябре. Царца бар колхозникаш, болхлой, района интеллигенце викалаш — хьехархой, лораш, учрежденеи организацеи болхлой. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизар ЩIей дезде яьча митинге гулбеннаб района къахьегамхой.

Митинге къамаьл дир ССКП райкома секретара нов. Санько тракторни бригада бригадира СССР Лакхехьарча Совета депутата нов, Хамзатова, ВЛКСМ райкома секретара нов. Герзелиева, 9-ча классерча дешархочо Дагировас, райвоенкома Зубкова иштта кхыбараша а. Цу массане а чIоагIа дог гIоздаларца дийцар районерча къахьегамхоша даьхача доккхийча къахьегама толамех, къаьстта укх шера—семилетка хьалхарча шера даьхача толамех, хIаьта иштта дIахо йодача хана кхоачашде дезаш хьалхашка латтача декхарех а.

Дика вIашагIделла чакхдаьккхар курчалоевцаша Сийлахь-боккхача Октябра ЩIей деэдар.

Крекингистий толамаш

Денгара-ди массаз доал, керда къахьегама толамаш доах Крекинг завода коллективо. ХIанз кхозалагI вIаштта лу цу коллектива РСФСР Министрий Совета а ВЦСПС а ЩIе байракх, хьалхарча совгIата лаьрхIа 212,5 эзар сом ахча а хьожадеш.

Валови продукце план 108,9 процент кхоачашъяьй заводо. Планах йоагIачул совгIа къахьегама овсарле 9,6 процент лакхъеннай. Мехкдаьтта сийрда продукташ бедалах юха къоастайича 106,8 процент хиннай, хIаьта доагам, пар, электроэнерги нормал кIезигагIа доаду. Продукцеший мах лохбаларца планал совгIа 6.032 эзар сом пайда бала вIаштIехьа даьлар цар.

Крекинг-завода болхлоша шоай беррига низ тIабахийтаб шера йола план ханал хьалха кхоачаш а яь. дIа-юха тела ЩIе байракх шоашка йита гIерташ.

№ 21-1 йолча установка начальник Иван Кисельи 5-гIча установка № 1 йолча цеха начальник Александр Бурлакови волаш йола коллективаш декабрах боагIа болх беш я хIанз.

К. ЗАБЕЛИН,
ВЛКСМ комитета секретарь.

Тиша аьшк гулду

«Назрановски» совхоза болхлоша дукха ха йоацаш воскресник вIашагIтехар металлолом гулъяра. Дукха гулйир цар металлически лом цу дийнахьа.

Ийс бетта металлолом гулъяра план 107,3 проценти, хIаьта октябрь бетта йола план 200 проценти кхоачашъяьй цар.

Из чIоагIа эшаш йола металлолом дIахо а гулъеш ба совхоза болхлой.

Х. ОСКАНОВ,
Главвторчермета Нохч-ГIалгIай АССР управлене уполномоченни.

ТЕЛЕМЕХАНИЗИРОВАННИ ПРОМЫСЕЛ

„СТАРОГРОЗНЕФТЬ» НПУ 1-ча промысла керттера инженер Карагичев Михаил Илларионович цу дийнахьа участкера ше массаза воагIаш хинначул хьалхагIа. Конторе цхьаккха а саг вацар. Ший кабинете чу а ваха, чу гIолла дIа-са ухаш вар из. Цун бIаргашка а юхьага а хьежача ховргдолаш дар из цхьан хIама уйлаш еш волга. Цо уйла йора ССКП ЦК-а Июньски Iленумо технически прогресс сихъяра гIулакха даь соцамаш кхоачашдара хьакъехьа селхан хиннача собране. Цу соцамашца доккха декхар хьалхашка оттадаьд инженерно - технически болхлошта, хIана аьлча производственни балхашта сихагIа механизаци яр царга гIолла мара чакхдала йиш йолаш дац. Цу гIулакха НПУ вIашагIъеллар пхи инженер юкъе воагIаш йола конструкторски группа. Цу группа юкъе воагIаш вар Михаил Илларионович а.

ЦIаккха а хувца ца луш цхьа оамал я советски адамий: хьаштдола парте хьалхашка оттадаь декхар тIеххкоачашде гIертар. Парте хьалхашка оттадаь хIара декхар, хIара цун соцам чIоагIа дог гIоздаларца тIаэц советски адамаша. Цхьаккха хIама хургдац парте тIахьехамаш мо цар дегаш уравуттадеш вай вахарца. Цу тIахьехамашта жоп луш цар массаза а шоай балха тIа коталонаш йоах, уж коталонаш яхара эшаш дола наькъаш леха а лех, кора а доагIа.

Уж уйлаш яр цу Iуйранна Михаила Илларионовича керта чу хиннараш а. «Сенца дIадоладича бакъахьа дар хьогI яр?» — яхаш уйла йора цо. — ВорхI шера плана декхараш кхоачашдара эшаш да хIара къаьст-къаьстача предприяте ший балха коталонаш йоахилга. ТIаккха, из иштта долче, мамогга сихагIа тоае еза-кх оаха а тхоай предприяте процессаш.

Кабинетера ара а ваьнна диспетчерске вахар Михаил Илларионович. Цига дежурный вар диспетчер Шутов.

— Миштад хьа гIулакх? — хаьттар Карагичева.

— Замерщики бригадо хоам баьб, — аьлар Шутова, — шийтта тонн мехкдаьтта луш хиннача скважино сменах цхьа тонн мара мехкдаьтта деннадац, аьнна. Бийсан сахилалца мехкдаьтта луш хиннаяц скважина.

— Долче уккхазара дIаболабе беза-кх болх, — аьнна соцадир Карагичева. Цунах боккха эшам хулга ховш дар.

Пхиъ инженер: Бабуков, Карагичев, Ленбич, Рассыльников, Батков уйла е баьлар диспетчера луш долча мехкдаьтта зем бара эшаш йола аппарат мишта кийчъергьяр-хьогI яхача деша. Из аппарат кхоллара болх цар дIаболабир июньски Пленум хинна дукха ха ялале. Телемеханизированни диспетчерске торо хилацар доаккхаш долча мехкдаьтта эшшача тайпара тохкам бе. Замерщики бригада Iуйранна хIара скважино деннача мехкдаьтта тохкам а баь, цунах хоам барга хьежа езаш хулар диспетчерски. Цу гIулакха дуккха ха йоае езаш хулар, план кхоачашъяра гIулакха новкъарле а йора цо, хIана аьлча массехк скважинаша цхьан тайппара мехкдаьтта луш ца хиларца.

Техникера из керда аппарат кхоллаш кIезига къахьега дезанзар инженерий. ЦIаьхха аьттув а балацар из кхоллара гIулакха. Бакъда, инженераш шоаш доладаь хIама кхоачаш ца деш соцаргболаш бацар. ЦIаккха а кIаьд ца луш къахьегар цар из аппарат кхоллара. ТIеххьара а цар торо хилар динамоскоп, аьнна шоаш цIи тилла йола аппарат кхолла. Из хIанз диспетчерски дIа а оттаяь болх беш я. Диспетчера хьалхашка да экран. Дийнахь а бус а хьашт долчча хана дежурни волча диспетчера торо я моллагIа а скважина луш долча мехкдаьтта тохкам бе. Из тохкам бара шийна эшаш йолча скважина номер дIаоттае мара езац цун. Нагахь санна экрано снйрда мугI гойте—из белгало я скважино мехкдаьтта луш хилар. Нагахь санна скважино мехкдаьтта луш ца хуле экрано хьагойт духхьал цхьа тIадам. Иштта моттиг нийсъелча диспетчеро сихха команда лу мехкдаьтта ца луш йолча скважина дола сакхат дIадаккха аьле. Цу балха юкъе доаладаьча кердача хIамо боккха пайда лу: духхьал цхьан диспетчера торо я динамоскопа новкъосталца дийнахь а бус а скважина беш болча балха тохкам лоаттабе. Цу тайппара цIаккха а ца социйташ дIабахьа йиш я скважина болх. Уж тайпа йола установкаш хьалхарча промысле хIанз укх сахьате йолаш я кхаь скважина лаьрхIа. Цул совгIа мастерской хIанз яь йисте йоалаш латт кхы а ткъо установка. Промысла хьалхле лелаераша лерхI гарггарча хана масса а скважинашта кхоачам балла уж установкаш кийчъелга. Цул кIезигагIа лоархIам боацаш кхы цхьаькха а аппарат кийчъе торо хиннай инженерий группа. Лаьттан кIала болх беш йолча бригадай балха дикал-вол къоастаелга атта гIулакх дац. Инженераша хIанз кийчъяь я из болх къоастабе, цун контроль яра эшаш йола прибор. Из аппарат а хIанз укх сахьате диспетчерски я. Трактора подъемника тIа оттаяь йолча цу установка гойт лаьттан кIалха болх беш йолча бригадай беррига болх. Иштта цо торо хулийт хIара сменах болх баь ха а, цу балха дикал-вол къоастае а. Лаьттан кIала болх беш йолча бригадай балхаца чIоагIа лоархIам болаш да мехкдаьтта мел кIоарга доал ховлга. ХIанз диспетчерски торо я цу аппарата новкъосталца мичча хана а мехкдаьтта мел кIоарга да ха. Цу тайпара цхьа аппарат хIанз промысле болх беш я. Касттача хана уж кхы а кийчъяра эшаш долчун кийчо еш ба промысле.

ССКП XXI-ча съездо ворхI шера план кхоачашъяра гIулакха а коммунизм материально технически база кхоллара гIулакха а кертте лаьрхIа да производственни процессашта юкъе шерра керда техника йоалаелга а цу производстванна механизации автоматизации елга а. Из кхета а деш хьалхе денз хьа из шоай балха юкъе керда торонаш лехаш, производстванна автоматизации механизации яра гIулакха аьттонаш лехаш хьайоагIа хьалхарча промысла коллектив. Лоацача хана чIоагIа хувцаденнад 240 скважина йолча хьалхарча промысла гIулакхаш. ДIаяхача хана тайп-тайпарча моттигашка ядаш йолча скважинашта беш бола болх цига дIа а вахе бе безаш хулар. Бакъда, хIанз промысла телемеханизаци яьй. Масса а скважинай балха кулгалдеш я диспетчерски. Диспетчера торо я хьашт долчча хана ший экране гIолла скважина болх го. Ховш да керда хIама кхоллаш хилча йоккхий халонаш духхьал нийслуш хилар. Дуккха а хувцамаш де дезаш хул керда хIама юкъе доаладеш. Цу гIулакхе доккха маIан долаш да кулгалхой из болх вIашагIтоха ховш хилар. Телемеханизаци юкъейоалаяр бахьан долаш хьалхарча промыслана хьалхле лелаераша кхетамца дир из гIулакх. Участкови система дIа а яьккха, массехк специализированни службаш вIашагIтехар цар. Промысле вIашагIтехар диспетчерски служба, технически служба, лаьттан кIала ремонт яра служба, мехкдаьтта тахкара служба. Промысла конторе дIаоттайир диспетчерски пульт. Из болх дIаболабелча гучадаьлар юкъе да дезаш кхы а керда хIамаш долга. Цул тIехьагIа промысла кулгалхоша соцадир: специализированни службаш вIашагIтохилга. Иштта вIашагIделлар промысла старши инженера кулгалдеш йола диспетчерско-производственни служба, промысла старши геолога кулгалдеш йола геолого-технически служба. ХIанз укх сахьате промысла кулгалхой лерхIаш ба, шоай балха говзал дика йовзаш болча инженерашца - диспетчерашца, чIоагIъяь йолча, духхьал цхьан диспетчерски — производственни службаца промысла беррига а болх дIахьолга. Специализированни группашта юкъе боалабаьб болхлой, болаш ба обходчикаш, исследователаш, гIишлош яра группа, профилактически ремонт еш йола группа, лаьттан кIал болх бу болхлой, балха моттиг кийчъеш бола болхлой. Цар шоаш беш бола беррига а болх дежурни диспетчера кулгалца бу. Промысла реконструкци яра даьча цу гIулакхаша производства болх дикка тоабе торо хилийтай. Цо торо хилийтар бийсанна сменах мехкдаьтта доаккхача болх беш бола операторашмукъа а баьха беррига болх цхьан сменах бергболаш дIаоттабе. Иштта тоаденнад скважинай балха учет яра гIулакх а.

Хьалхарча промысла болх телеуправлене системах баккхарах цхьан шера хьахинна экономически пайда цхьа миллион сом гаргга ба.

Цхьацца кхоачамбоацараш-м нийслу хIанз а балха юкъе, бакъда, промысла коллектив уж дIа а доахаш, шоай балха тIа коталонаш йоахаш хьайоагIа. Сийлахь-боккхача Октябра сийна яхье яьннача хьалхарча промысла коллективо ший балха план бIаь шиъ процентал совгIа кхоачашъяьй. Цхьаккха а шеко яц кердадар балха юкъе доаладарца промысле беш бола пайда денгара-денга лакхбоахаш из коллектив дIагIоргхилараx.

А. МЯКИЕВ.

Халкъашта никъ сийрда боахаш йола маьлха зIы

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизара цIей доазол дехьа дездар

Дерригача дунен тIарча къахьегамхоша чIоаггIа дездир Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьнна 42 шу дизар. Доазол дехьарча миллионаш болча наха дакъа лаьцар цу сийлен Шейна хетаьяча демонстрацешка, митингашка, собранешка.

ЦхьоагIони доттагIлени низ болаш йола демонстраци хилар, адамий историе чухь эггара доккхагIа дола Щей дездеча цу денах, социалистически лагера мехкашка.

Советски нахаца цхьана чIоаггIа белгалдир Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце Щей китайски халкъаша. Мехкарча городашка чакхъяьлар Сийлахь-доккхача цIейна хетаяь йола митингаши, собранеши, хьайийлар советски наьха вахар дувцаш йола фотовыставкаш, цу цIейна хетадаь концерташ увттадир. Пекински теплоэлектростанце болхлоша шоай собране тIайицар Ленинградерча болхлошка дохьийта письмо, цу тIа 100 эзар квт. низ бола ТЭЦ хьалъеча новкъостал дарах чIоаггIа баркал йоах цар ленинградцашта.

200 эзар гаргга саг вар София хиннача демонстраце дакъа лоацаш. Демонстрантий бе доахкача дуккхача хозача плакаташеи, макеташеи, транспоранташеи хьахьокхар шерра коммунистически общество хьалъеча Советски Союза доккхий гIулакхаш карагIдалар, цар тIа дувцар дохаргдоацача болгаро-советски доттагIалах.

Дерригача польски халкъо чIоагIа дегаш гIоздаларца белгалдаьккхар деза ди.

Сий дола шу дузача дийнахьа дерригa польски газеташ цIей белгалдеш ходдаь арадаьлар. «Трибуна люду» яхача газето Сийлахь - доккхача цIейна хетаяьча хьалхарча статья тIа йоах: 42 шу — из цхьан тIехьен вахарал кIезигагIа ха я, из кIезига ха я, нагахьа санна историе эзараш шеращца нийсйича. Цхьабакъда, Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци яьннача хана денз дIадахача 42 шеро кхыча тайпара ка йовза, кхыча тайпара шерий а иттаней шерий а лоархIам бе Iомаду вай. Цу шерашкахь кердача общественни строя лоархIамерча доакъошка ше тIеххилар хьахьекхад. Цо хьакхеллад цIаккха ца хиннача тайпара сиха хIамаш хьаеш дола низаш дегIадоаладара эша хьалаш а бохаргбоацача машара тIехь халкъаш дахара торо а. Социализмо хьахьекхад бIаьшерашка адамашта тIехьа лийнна во, — эксплуатаци, къел, тIом—цIаккха юхадоагIаргдоацаш дIадаккха историе чухь эггара хьалхара торо ше луш хилар.

Монгольски столице — Улан-Баторе, 25 градус шелал йолашшехь халкъа эскарий парад а къахьегамхой демонстраци а хилар.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизар дездар Монголе массайолча мийнге чIоагIа дегаш гIоздаларца чакхдаьлар. Монголаша къама доккха цIей санна дездир из.

ЦIей белгалдеш ходдаь арадаьлар 7 ноябре дерригa чехословацки газеташ. Хьалхарча а редакционни а статьяш тIа, дагадоагIараш тIа, Праге а дерригача мехка а хиннача митингех йолча отчеташ тIа, газеташа хестабу Сийлахь-боккхача Октябра, хестабу Сийлахь-йоккхача Советски паччахьалкхен — халкъашта социализмага а коммунизмата а бода никъ биллача, дерригача дунен тIа машар хилийтара никъ хьехаш болча мехка.

«Халкъашта юкъерча машара а доттагIлен а сийрда никъ, коммунизм хьалъяра никъ адамашка хьахьекхаб Октябрьски революце» аьнна доккхийча алапашца керте а яздаь, албански газеташа кепа теха араяьккхай ССКП ЦК Президиума членеи секретареи А. Б. Аристова Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42-шу цизарах яь доклад. «Зери и пополлит» яхача газето «Сийле хийла Сийлахь-боккхача Октябра» аьнна кепа теха ча ший передовой статья тIа белгалдоаккх, Сийлахь-боккхача Октябра идеяша машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме дерригача мехкий къахьегамхой дог уроаттадеш хилар.

Германски Демократически Республика, Румыне, Вьетнама Демократически Республика, Октябро хьахьекхача новкъа долхача социалистически лагера дерригача мехкий къахьегамхоша Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизар дот гIоздаьнна дез а дир, Советски Союза халкъаша цар коммунизм хьалъеча кхы а доккхагIа толамаш дахар ловш ловцаш а даьхар.

Пролетарски барт - цхьоагIон митингаши собранеши а еш, Октябра 42 шу дизар белгалдаьккхар капиталистически мехкашкарча къахьегамхоша.

Французски коммунистически парте инициативах Париже йоккха митинг хилар. Цу митинге къамаьл дир ФКП ЦК-а секретара Жак Дюкло. Социализм коттйоакхаш а адамаш паргIата доахаш а гIулакхаш дар бахьан долаш баркал аьлар цо Советски Союза.

Митинге доккха къамаьл дир ФКП ЦК-а генеральни секретара Морис Тореза. «Укх шера хIанзалца мел хинначул дукхагIа дог гIоздаьнна а гIаддаха а дезду вай Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце цIей. 1917 шера денз тахан санна низ болаш а сий долаш а цIаккха хиннаяц СССР. Дунен социализма система толашагIа хилар хIанз санна къаьгга гуш цIаккха а хиннаяц», — аьлар Морес Тореза.

ФКП ЦК генеральни секретара ший къамаьлаца дукхагIа долча даькъе дийцар Советски Союза машар безаш йолча арахьарча политиках лаьца, хIаьта машара идея социализмах къаста йиш йоацилга белгал а даькхар. «ДIадахача 42 шера, — аьлар цо, — ше лелаю машара политика нийса дIахьу Советски Союзо».

Бельгийски коммунистически парте ЦК ВIашагIтеха торжественни заседани хилар Брюсселе, Октябрьски революцех лаьца цига доклад йир КПБ ЦК секретара Жан Блюма. «Октябра цIей, — аьлар Блюма, — советски наьха цIей хинна ца Iеш, дерригача мехкашкарча къахьегамхой а прогрессивни наьха а цIей да».

Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара хетаяь яр Швеце Компарте стокгольмски организаце торжественни собрани. Цига доклад йир Швеце Коммунистически парте председатела Хильдинг Хагберга. 1917-ча шера Октябрьски революце наьха историе чухь керда зама хьеллаш санна, аьлар цо, Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дузача дено а хьайийлар халкъашта юкъерча гIулакхех йола керда ха — халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбараи уж дерригаш а машаре дахараи йола ха.

Октябрьски революцен дунен халкъашта юкъерча лоархIамах лаьца Хагберга аьлар: Вай СССР-а сий ду историе чухь эггара хьалха къахьегамхоша Iаьдал шоай бе делла, адамашта дагалаттараш эггара хьалха кхоачаш хинна мохк хиларах, вай Советски Союза сий ду машареи коммунизмаи байракх лелаеш бола мохк хиларах.

ДукхагIа долча иракски газеташа доккхийча алапашца яздаь керта йоазош а долаш дикагIа гургйолча кепа техай дезача Щейна хетаьяча статьяшта. «Шоай кортамукъале бахьан долаш къовсам лоаттабеш долча халкъаша даькъала дувц Октябра шераш», — яхаш язду «Аль-Хадара» яхача газето «Октябрьски революци — халкъашта никъ сийрда боахаш йола маьлха зIы я» аьнна корта а болаш йолча передовой статья тIа. Октябрьски революци дунен халкъашта юкъе Iаьльмате боккха лоархIам болаш хилар хьа а хойташ, «Аз-Заман» яхача газето белгалду, Октябро «империализманнеи агрессенеи хIама теха хилар, шоай кортамукъале бахьан долаш, къамаш шоай лоIамах хилийтар духьа, шоай бокъонаш яхар духьа къовсам лоаттабеча колониальни халкъашта новкъостал даь хилар, халкъаш машара тIехь дахара никъ хьабийла хилар».

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизарца дувзаденна доазол дехьарча СССР посольствашка йоккхий кхетаченаш хилар, кхыча паччахьалкхенашкара боккхий паччахьалкхении общественни деятелаш, дипломатически корпуса членаши викалаши. Iилман а искуства а боккхий деятелаш, журналисташ юкъе а болаш.

(ТАСС).

СТАЛИНСК. Кузнечни металлургически комбинате хьалъеш латт керда Кузнецкая-комсомольская яха домна. Укх шера цунга болх дIаболабайта гIерташ ба из хьалъеш бола болхлой. ТIатеIIа балхаш деш латт массанахьа а.

Сурта тIа: хьалъеш латта комсомольски домна.

В. Войтенко сурт **ТАСС фотохроника.**

Кагирхой школе

... Сайрина 7 сахьат даьлча Грозне № 1 йола сайранарча школе гуллу дуккха кагирхойи мехкарийи. Уж ба производствера цигара балхаш даь йисте баьнначул тIехьагIа школе деша уха кагий нах. Деша хайшача дешархошта цкъаза хьалха шоаш дийша дешар дицлуш ха хул. Цудухьа кагирхошта хала да новкъостал доацаш хьалха дийша хиннар шаьрде а керда дар кхетаде а.

Дукха ба школе дика дешаш производственни заданеш кхоачашъеш а бола кагирхой а мехкарий а. Царех ба 10-ча классе дешаш бола нн. Косницкая, Марахтанов, Стародубская, ремесленни училище дика дешаш бола Хачукаеви Магамаеви.

Дукха ха йоаццаш цу школе деша баьхкаб Советски Эскарера эпсарашн салтийи. Дика дешаш чIоагIа къахьег цар. Диценнар юха шаьрдеш мамогга новкъостал ду царна хьехархошеи школе дикагIа болча дешархошеи, цул совгIа царна каст-каста консультацеш а ю.

Хадданза йоакхо ю школа дирекцеси хьехархошеи дикагIа болча дешархошеи школа общественно-кхетама болх айбар духьа. Каст-каста арадувл школе пенгазеташ, хIаьта сакъердаме вечераш хул. Цу вечерашка культурах лаьца а доазол дехьарча хоамех лаьца а лекцеш еш.

М. ОСМИЕВ.

Поэта отчет

10-гIча ноябре Нохч-ГIалгIайчен писателий союза цIеношка гIалгIай поэта Муталиева Хьажбикара творчески отчет луш сайре хилар. Цига вIашагIкхийтар нохч-гIалгIай халкъа литература болхлой.

Нов. Муталиева творчески отчетах лаьца доклад йир Нохч-ГIалгIай историени меттеи, литератураи Iилма-тохкама института керттерча болхлочо нов. О. Мальсагова. Докладал тIехьагIа пренеех къамаьлаш дир писатела Б. Зязикова, филологически Iилмай кандидата Д. Мальсагова, писателий правлене председатела нов. А. Хамидова иштта кхычар а.

Къамаьл даьчар могабир нов. Муталиева гIалгIай литература дегIадоаладеш баь болх, хIаьта дIахо бода цун творчески никъ даькъала а бийцар.

ТIехьога ЯЗДУ

Общежите радио яц

Массаволча сага безам хул балхара чубаьхкача радиога тIолла кердача хоамашка ладувгIа. Цунга ладувгIилга вIаштIехьадоалаш дац Первомайски районерча хьун участке болх беш болча болхлой. 2—3 бутт дIабаьннаб хьун участкерча болхлоша радиота ла ца дувгIа. Общежите радио чуйиллийта, аьнна, шийга болхлоша дехар дича, юллийтаргья оал связа начальник волча нов. Н. Чахкиева. Из жоп ше деннадале а, вIалла чуйилла йоалаш яц радио.

М. МЕЖИДОВ.

Театре ухарашта шоай гIулакх ха деза

Дог гIоздаьнна боккхача безамца вода саг театре. Театральни коллективо оттаеча спектаклага хьажарал совгIа культурно салаIа а вода из.

Дукха кагирхой, студенташ, кхыбараш а хул вай Нохч-ГIалгIай драматически театре баьхке. Доккха хувцамаш хиннад цига из театр болх бе доладелча денз. Цхьабакъда, цхьайолча хана шийна дукха езача пьесага хьажа ваха безам багIац, хIана аьлча театре порядок хилац. ЧIоагIа хала да пьеса оттаерашта зала чу гIараш хилча. Цхьабараш малар а меле беха хул, цул совгIа цу театре йолча буфете дохкаш хул пиво. Перерыв йистеяьнначул тIехьагIа тохаш йола звонок трамвайчоа тара хул сел чIоагIа техе.

Цу тайпара гIулакхаш дIадаха оарцагIабала беза театра кулгаллхой. Театре воагIачоа ха деза ше сенна воатIа, хIаьта цунна улув багIараш театре хьахьокхача пьесага е концертага хьажа баьхкалга.

З. ДУРДИЕВ,

ГIалгIай меттала книжкаш дац библиотеке

ХIанзалехьа а дукха книжкаш арадаьннад гIалгIай меттала. Цхьабакъда, уж хьакорадагIац цхьайолча библиотекашка. Цхьабола библиотекай кулгалхой кхы оарцагIа а балац хIара денна хьаухача клиенташа хетташ дола книжкаш Iалашдара. Дукха ба шоай наьна меттала книжкаш деша безам болаш Назрановски районе.

Назрановски района партийни библиотеке хилар укх тайпара къамаьл:

— ГIалгIай меттала книжка дий шуга?

— ХIанзалца-м хиннадац.

— ХIанз дий?

— Ховргда-кх хьежача, — аьнна лаха йолаелар цу библиотека заведующи йола Мальсагова Чаби. Массадолча книжкашка хьежача низткъа цхьа книжка корадир цунна. Цул тIехьагIа чувеначо а хаьттар гIалгIай метталла книжка. Цу тайпара жоп делар Чабе цунна а. Иззамо гIулакх да цига берий библиотеке а.

Книжка меттала «Сердало» яха газет а хилац цу библиотеке.

Наьна меттала книжкаш хила диза библиотеке, наха книжка а газет а шоай меттала деша ховргдолаш.

М. ЗАНГИЕВ.

„Волга“ яхача автомобила модернизаци яр

ГОРЬКИЙ. Автомобильни завода конструкторски коллектив 1960 шера арахецаргйолча «Волга» яхача автомобила керда модель кийчъяь яла йоалл. Машина тIеххьара сурт хайра хувцалургдац, цхьабакъда, конструкци тоаярцеи технически кердаяккхарцеи чура хозагIа а лелаеш аттагIа а хургья из.

Мотора тIа оттаяьча К-105 яхача кердача корбюратора кагийча оборотащца а переходни режимаца а болх дика а бу хадданза рабочи смесь а хулийт. Даьтта чакхдувла чорта а кхаьта а ши тайпа луттаргашта меттел леладеш аттагIа а даьтта дикагIа цIендергдолаш а дола цхьа луттарг оттаду.

Телескопически амортизатораш, къаьстта а кузова юкъаметтера тIехьашкахьа са а бувш оттаеш йолча тIехьашкарча соана тIа йоахкача амортизатораша машина дIа-юха хьовзача хана чIоагIагIа а кIезигагIа цхьан оагIора теIаш а хулийтаргья.

Автомобила хьалхашкахьарча гIанда керда конструкци оттаяьй конструктораша. Из машина лехкачоа аттагIа а хьалхагIа хинначул чIоагIагIа а я.

Цхьайола оатхалаш хувцар бахьан долаш автомобила дозал хьалхагIа арахийца хинначарел 40 килограмм кIезигагIа хургда.

Арахецача «Волга» яхача ерригача автомобилех пхийтта процент ярий коробка автоматически передача йолаш ергья заводо.

Сурта тIа: Горьковски автомобильни заводера керттера конструктораш бола В. В. Гнетыеви, Б. С. Поспелови 1960 шера арахецаргйолча «Волга» яхача автомобилашка хьожаш ба.

О. Ярчевске сурт.
ТАСС фотохроника.

„Адмиралтеец“ котъяьннай

Укх бетта 6-ча, 8-ча, 10-ча деношка Грозверча Орджоникидзе цIерахча стадионе футболах ловзар чакхдаьлар. Цига лейзар «Б» классе чуйоагIача командай зонашка хьалхе яьккха йиъ команда: Ленинградера «Адмиралтеец», «Трудовые резервы», Воронежера «Труд», Свердловскера «СКВО» яха командаш.

Царех хьалхара моттиг яьккха команда хьатIа доагIача шера «А» классе ловза бокъо йолаш яр.

Цу чIоагIача къовсаме хьалхара моттиг яьккхар Ленинградерча «Адмиралтеец» яхача команда. 1960-ча шера из ловзаргья «А» классе чуйоагIача футбольни командашца.

Р. АЛИМОВ.

Ю

Тувлаенна хьаша

Дукха нах хул Грозверча универмаге. Цхьабараш хIамаш ийе ух, шоллагIабараш хIамашка хьажа а маьхаш дувца а ух. Продавецаша царна а вокхарна а доккхача эзделаца гIулакх ду.

Иштта безаме гIулакх дир полтош йохкача отдела продавеца дукха ха йоаццаш тикача енача цхьа кхалсага. Кхалсаго хьажа, аьнна, пальто дIайийцар. Примерочне дIачуяхар из. Пальто тIа а йийха, дIа а юха а ерзаш, кизга чухьежаш цхьа минут яьккхачул тIехьагIа, сов гIадъяхарах пальто тIера Iояккха «йиц а енна», ший тиша пальто тIеханахьа хьатIа а йийха, примерочнера араьлар кхалсаг. Цхьа моллагIа тIозъялар хиннадацар цун дар. Продавецагахьа бодача наькъах «тувла а енна», арахьа бухь биллар «хьаьшо»...

Тика болхлоша «хьаьша» дегI деза хургдоацаш чухнахьа тIайийха пальто Io а яккхийта, кхы тувлалургйоацаш миллиционер улло а ваьккха, милице отделене дIайигийтар из.

Книжкаш дохкача тика юкхе гIолла ераш тIехбоалаш, ший гIулакха араьлнача продавеца «хьаьша» бера катехха дIадаьккхар цу дийнахьа «хьаьшо» лочкъадаь хинна книжка.

Милице каьхаташ хаьттачул тIехьагIа гучадаьлар «тувлаенна лийнна хьаьша» Бабичева хилар.

ХIанз милицеи, прокуратурои, судои кхы тувлалургйоацаш молхаеш е лаьрхIад Бабичеевана.

Уж молхаш е еза иштта тувла мел беннарашта а.

ОСПЕНКОВ Алексей,
милицен старшина.

Нов. Корнеев, маца хургья кхоачамбалла рамаш?

ДIабахача 10 бетта 413 сахьат балха ха яйнай Грозверча, совнархоза стройуправлене карарча, № 2 йолча кирпични завода. Из ха йовра бахьан долаш заводо ара ца хецаш 200 эзар совгIа кирпишк йисай.

МалагIа бахьан да цун?

Бахьан да совнархоза КПП яхача, нов. Корнеев начальник волча, организаце кирпишкаш йокъаеш йола дахчан рамаш кхоачамбалла хьа ца яр.

Хала дий уж рамаш хьае?

Хала дац. Цу гIулакхa дезац духхьал дахчан рийкаши аьшка хьастамаши мара.

Кхы фу деза цу гIулакха?

Цу гIулакха деза КПП начальник нов. Корнеева, конторе кулгаш вIашка дахка, сатийна Iохайна ца а вагIаш, рамаш хьаелга сихха вIаштIехьа даккхар.

Хь. ШАИПОВ.

Ювца ца хеза базар

Базар яхача дешо хетийтаргда из гIулакх базар тIа хиннад, аьнна. Ма хеталаш, новкъости ийдархой. Из Грозверча йоккхача универмаге хиннад. Универмага лохехьарча этажа тIа совгIатий отдел я. Маьха деза а дарегIа а дика а хоза а совгIата дала мегаргдолаш товараш да цу отделе. Цкъаза деза Щей хилалехьа хьалхарча деношка санна дукха нах хул укхаза. Фуд хьогI, аьнна, хеталу цIаьхха из сурт бIаргадайча, хIана ийду наха селла дукха совгIаташ? Из хул отделе дефицитни товараш кхаьчача.

Массехк ди хьалха а дукха нах гулбеннабар отделе. Цу дийнахьа укхаза цхарала накидкаш дар дохкаш. СовгIаташта лаьрхIа яьча комплекташца дар ши накидкеи покрывалеи цхьайола комплекташ покрывалашта меттел юврагIа чу тоха кийчдаь кIадаш е истола тIа тувса гаташ долаш яр. Цу комплектех-м саго тамаш а яцар, цхьаболча наха гIадбаха дIа а ийрора, хIана аьлча уж хIамаш шоайла вIаши нийса йоагIаш я. Цхьабакъда цхьан комплектах чIоагIа цецбаьннабар нах. Из комплект шин накидкахи гIатта кийчденна ткъамаш а доаржадаь оалхазар а тIадагIаш йолча 77 сом дехача пепельницахи латтар. Цхьабараша цец а ца бувлаш сихбенна хьайийра уж, шоай говзал оарцагIа а яьккха шишша комплект ийеш а бар цхьабараш.

— Накидкаш-м моллагIча цIагIа а эшаш ма дий, тIаккха цхьан-шин пепельницах фу дергда, цу тIа иззал мах царех бехаш а хилча? — яхаш цецбаьнна бIарахьежаш латтар кхыбараш.

Цхьабакъда, комплекташ ийяьча базархой пепельницаш яхьа моттиг йолаш бар. Цу отделе юстаро гулбенна нах бар.

— Хьанна еза пепельница — яхаш цига тIаухар уж.

— Фу дех Iа?

— Диъ тума.

— Кхаь тумах пхе сомах хьалой Iа.

Базархоша дукха мах а ца кхувсаш дIателар. Вай укх зIамигача дувцарах «ювца ца хеза базар», аьнна цIи тиллаяле а, цхьан хана Цагена фуаш маьха дезагIа хьа а ийдеш дарегIа юхадохкаш хиннад. Иштта хIана дохк Iа уж аьнна, шийга хаьттача фу бе да из базар хилча яьхад цо. Цхьабакъда, универмаге пепельницаш йийхкараша иштта лерхIац шоаш даь гIулакх. Пепельница юхайохкарах 40 сом зе хинна дале а, накидкаш юхадехкача из зе юхадийкхачул тIехьагIа а ахча дусаргда цар кисашка.

Универмага старши товароведа нов. Целикинас йоах, ийдархочунна дезаш дола товар юкъедахийта деза совгIатий комплекта. Цул совгIа цо йоах пепельницаш а ийдархоша йийха яхийта хургья цу юкъе. СовгIатий отдела заведующи йолча нов. Паршинайна бIарга а гуш юхайохкаш хинна пепельницаш-м ехкаийи — хьогI ийдархой дехарах? Цу хаттара нийсагIа жоп лургда универмага дирекце.

Дукха керда формаш юкъе е йоалаьй юкъе а кхувл шоай балха советски торговле болхлоша. Цхьабакъда, Грозверча универмага совгIатий отдело дIахо а цу тайпара из форма лелайой цох базархошта мара къахьегамхошта пайда баргбац.

А. БАХ.

Радиопередачай программа

12-ча ноябре: 7.20 — Естественно-Iилман гIулакхех лаьца беседа (эрсий меттала); 8.20 — Советски Союзера а доазол дехьара а хоамаш (нохчий меттала); 8.35 — «Сердало» газета обзор; 8.50 — Хоамаши передачай программеи; 9.00 — Концерт; 17.00 — Радио чу гIолла культуран университет (эрсий меттала); 17.20— Пионераштеи школьникаштеи передача (гIалгIай меттала); 17.35 — РадиоладувгIархой программах концерт; 18.00 — Юрта боахама болхлошта передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — Промышленноста болхлошта передача (нохчий меттала); 19.20 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

13-ча ноябре: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.20 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.35 — Советски Союзера а доазол дехьара а хоамаш (гIалгIай меттала); 8.50 — Хоамаши передачай программеи; 9.00 — Айдамировайи Дацаговеи ашарий концерт; 17.00 — Производственни гимнастиках лаьца передача (эрсий меттала); 17.20—«Доярка Аушевас ший социалистически тIалоацамаш кхоачашду» (гIалгIай меттала); 17.35 — Концерт; 18.00—Пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 18.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.40 — «Бутт а космос а» — беседа (нохчий меттала); 19.20 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

14-ча ноябре: 7-20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.20 — Пионераштеи школьникаштеи передача (нохчий меттала); 8.35 — «Дегах лаьца дувцаргда вай» — беседа (гIалгIай меттала); 8.50 — Хоамаши передачай программеи; 9.00 — Нохч-ГIалгIай музыкан концерт; 17.00 — Литературни передача (эрсий меттала); 17.20 — Литературни передача (гIалгIай меттала); 17.35— Халхарийи ашарийи концерт; 18.00— Керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — РадиоладувгIархой заявкех концерт; 18.40 — РадиоладувгIархой письмоех оттаяь передача (нохчий меттала); 19.20 — Керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактора заместитель **Дж. ХАМАТХАНОВ.**

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал — «Малх массанешта хьедж».

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗIамига зал № 1 — «Малх массанешта хьедж».

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — «Малх массанешта хьедж».

Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9, 10.45.

Документальни фильм.

ЗIамига зал № 3—«Никита Сергеевич Хрущев Америке».

Долалу: 9.15, 10.20, 11.45, 1, 2.15, 3.20, 4.45, 6, 7.15, 8.30, 9.45.

«Родина» яхача кинотеатре

«Никита Сергеевич Хрущев Америке»

Долалу: 8, 10.10, 5.

«Малх массанешта хьедж».

Долалу: 10.20, 12.10, 2, 3.15, 6.15, 8.5, 9.45.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 2-41-23: редактора зам. — 2-07-01: бехктокхама секретара — 2-25-72: Корректорске — 2-30-91 партийни вахарен экономикан отделий — 2-25-72:

СФ03409 Нохч-ГIалгIай АССР, г. Грозный, Революце проспект, 1918 шерарча 11-ча августа цIерагIа йола типографи, 30/3: Заказ № 6933